

Informe 10/1999-D

**Eficiència Energètica, SA
(EFIENSA)**

Exercici 1997

**Sindicatura de Comptes
de Catalunya**

Sindicatura de Comptes
de Catalunya

El secretari general

JOSEP RAMON DUESO i PARATGE, Secretari General de la Sindicatura de Comptes de Catalunya,

C E R T I F I C O:

Que el dia 14 de març del 2000, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, sota la presidència del Síndic major, Sr. Ferran Termes i Anglès, amb l'assistència dels síndics Srs. Manuel Cardena i Coma, Josep M. Carreras i Puigdemolas, Marià Nicolàs i Ros, Jordi Petit Fontserè, Manuel Barrado i Palmer i Xavier Vela i Parés, actuant-hi com a secretari, el secretari general de la Sindicatura, Sr. Josep Ramon Dueso i Paratge, i com a ponent el síndic Sr. Jordi Petit Fontserè, amb deliberació prèvia, s'acordà aprovar l'informe de fiscalització 10/1999-D relatiu a l'Eficiència Energètica, SA (EFIENSA), exercici 1997.

I perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquesta certificació, amb el vistiplau del Síndic major.

Barcelona, 20 de març del 2000

Vist i plau
EL SÍNDIC MAJOR

Jaume I, 2-4
08002 Barcelona
Telèfon 93 270 11 61
Fax 93 270 15 70

ÍNDEX

ABREVIACIONS	7
1. INTRODUCCIÓ.....	9
1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME	9
1.1.1. Objecte i abast material	9
1.1.2. Abast temporal i metodologia	9
1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT	10
1.2.1. Constitució i naturalesa jurídica.....	10
1.2.2. Objecte social i funcions	10
1.2.3. Activitat.....	11
1.2.4. Òrgans de govern i d'administració.....	12
1.2.5. Legislació aplicable.....	13
2. FISCALITZACIÓ DELS ESTATS FINANCERS.....	14
2.1. INTRODUCCIÓ.....	14
2.2. INFORMES D'AUDITORIA	14
2.3. OBSERVACIONS I NOTES AL BALANÇ DE SITUACIÓ	14
2.3.1. Immobilitzat: Immobilitzacions financeres.....	15
2.3.2. Actiu circulat: Inversions financeres temporals i Tresoreria.....	21
2.3.3. Fons propis: Capital i Resultat de l'exercici.....	22
2.3.4. Creditors: Creditors a curt termini	24
2.4. OBSERVACIONS I NOTES AL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES.....	24
2.4.1. Ingressos d'explotació: Altres ingressos d'explotació.....	25
2.4.2. Despeses d'explotació: Despeses de personal i Altres despeses d'explotació.....	28
2.4.3. Ingressos financers i Ingressos i Despeses extraordinàries.....	30
2.5. ASPECTES FISCALS	30
2.5.1. Impost sobre societats.....	31
2.5.2. IVA	33
2.5.3. IRPF i Quotes a la Seguretat Social	33
3. FISCALITZACIÓ DE LES LIQUIDACIONS PRESSUPOSTÀRIES.....	34
3.1. ANÀLISI DE LA LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST D'EXPLOTACIÓ DE 1997	34
3.2. ANÀLISI DE LA LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST DE CAPITAL DE 1997	36
3.3. SALDOS PRESSUPOSTARIS ACUMULATS A 31.12.97.....	37
4. FISCALITZACIÓ DE LA LEGALITAT: CONTRACTACIÓ I PAIF	39
4.1. FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ	39
4.1.1. Legislació aplicable.....	39
4.1.2. Anàlisi dels procediments de contractació	39
4.2. FISCALITZACIÓ DEL PAIF.....	41
5. FISCALITZACIÓ DE LA GESTIÓ	42

6. CONCLUSIONS FINALS: OBSERVACIONS I RECOMANACIONS.....	43
6.1. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DEL BALANÇ I EL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS	43
6.2. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LES LIQUIDACIONS PRESSUPOSTÀRIES.....	46
6.3. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA LEGALITAT	47
6.4. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA GESTIÓ.....	48
7. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS.....	49

ABREVIACIONS

AIE:	Agrupació d'interès econòmic
DOGC:	Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya
EEPC:	Llei 4/1985, de 29 de març, de l'Estatut de l'empresa pública catalana
EFIENSA:	Eficiència Energètica, SA
EISSA:	Energètica d'Instal·lacions Sanitàries, SA
ICAEN:	Institut Català d'Energia
IFT:	Inversions financeres temporals
IRPF:	Impost sobre la renda de les persones físiques
IS:	Impost sobre societats
IVA:	Impost sobre el valor afegit
LCAP:	Llei 13/1995, de 18 de maig, de contractes de les administracions públiques
LIS:	Llei 43/95, de 27 de desembre, de l'Impost sobre societats
mPTA:	Milers de pessetes
MPTA:	Milions de pessetes
PAIF:	Programa d'actuacions, d'inversions i de finançament
SA:	Societat anònima
SDG:	Societat distribuïdora de gas

1. INTRODUCCIÓ

1.1. INTRODUCCIÓ A L'INFORME

1.1.1. Objecte i abast material

De conformitat amb la normativa vigent, aquesta Sindicatura de Comptes emet el present informe de fiscalització relatiu a Eficiència Energètica, SA (EFIENSA).

L'abast d'aquest informe és la fiscalització de regularitat i de la gestió, i per tant, està constituït per:

- a) L'anàlisi dels estats financers per tal de verificar que representen d'una manera raonable la situació patrimonial i financera de la Societat, incloent-hi la informació necessària i suficient per a la seva adequada comprensió i interpretació.
- b) L'anàlisi de les liquidacions pressupostàries, així com l'avaluació de la seva correcta realització en termes econòmics i financers.
- c) L'anàlisi del compliment de la legalitat que li és aplicable, tant des del punt de vista comptable, fiscal i pressupostari, com de funcionament, especialment en relació a la contractació i al Programa d'actuacions, d'inversions i de finançament (PAIF).
- d) L'avaluació de la gestió de les activitats portades a terme per EFIENSA.

Cal tenir present que aquesta Sindicatura de Comptes va emetre l'informe de fiscalització D-26/93-F referent a EFIENSA en relació als exercicis 1991 i 1992.

1.1.2. Abast temporal i metodologia

Aquest informe es refereix a l'exercici 1997. Per a la revisió de determinats aspectes, ja siguin financers, o de legalitat, també ha estat necessari fer referència a exercicis anteriors.

Les proves realitzades, de compliment i substantives, han estat aquelles que, de forma selectiva, s'han considerat necessàries per tal d'obtenir evidència suficient i adient, amb l'objectiu d'aconseguir una base raonable que permeti manifestar les conclusions que es desprenen del treball realitzat sobre la informació recollida en els estats financers i en les liquidacions pressupostàries d'EFIENSA d'acord amb les normes d'auditoria pública generalment acceptades i sobre el seguiment dels preceptes legals que són d'aplicació a la Societat.

1.2. INTRODUCCIÓ A L'ENS FISCALITZAT

1.2.1. Constitució i naturalesa jurídica

EFIENSA, empresa pública, es va constituir com a societat anònima el 20 de desembre de 1991, mitjançant escriptura pública davant del Notari Sr. Lluís Roca Sastre i Muncunill, amb un capital de 118.000 mPTA, totalment subscrit i desemborsat per l'Institut Català d'Energia (ICAEN).

L'autorització per a la constitució d'EFIENSA va ser acordada pel Govern de la Generalitat a proposta del conseller d'Indústria i Energia, en la sessió d'11 de novembre de 1991.

Les diferents ampliacions de capital formalitzades entre 1992 i 1997 han suposat passar del capital de 118.000 mPTA existent a 31.12.91 al de 1.091.000 mPTA a 31.12.97. El detall d'aquestes ampliacions es presenta en l'epígraf 2.3.3.1.

EFIENSA té la consideració, d'acord amb l'article 1, apartat b) de la Llei 4/1985, de 29 de març, de l'estatut de l'empresa pública catalana (EEPC), de "Societat mercantil amb participació majoritària de la Generalitat, de les seves entitats autònomes o de les societats en què la Generalitat o les susdites entitats tenen també participació majoritària en llur capital social".

EFIENSA està adscrita al Departament d'Indústria i Energia i el seu domicili social és a Barcelona, Avinguda Diagonal 453, on comparteix oficines amb l'ICAEN.

1.2.2. Objecte social i funcions

L'objecte social d'EFIENSA, descrit en l'article 3 dels seus estatuts, és el desenvolupament, per compte propi o de tercers, de les següents funcions:

- a) Explotació pròpia o en arrendament de centrals de producció d'energia tèrmica i/o elèctrica, mitjançant sistemes de generació conjunta o utilització d'energies renovables, que suposin una millora de l'eficiència en l'ús de l'energia o en la utilització de recursos autòctons.
- b) Adquisició de maquinària, venda o arrendament financer, desenvolupament de projectes d'energia d'equips consumidors que utilitzin tecnologies energètiques eficients.

L'article 4 dels estatuts estableix que EFIENSA podrà desenvolupar les anteriors funcions, de manera total o parcial, directa o indirecta, mitjançant l'adquisició o tinença d'accions, valors o participacions en societats amb objecte idèntic o anàleg al seu. També determina que pot establir associacions amb particulars i societats,

així com constituir, detentar i administrar societats anònimes i agrupacions d'interès econòmic, participar en la formació d'altres i constituir filials.

1.2.3. Activitat

En general, l'actuació d'EFIENSA està dirigida a dinamitzar i agilitar les inversions a les indústries, tant en noves instal·lacions com en millores a les existents, que permetin l'estalvi energètic, millorin l'eficiència energètica i redueixin els costos energètics.

L'activitat d'EFIENSA va molt lligada a la de l'ICAEN. Una de les activitats de l'ICAEN és donar un servei de diagnòstics energètics i d'estalvi d'aigua amb l'objectiu de conèixer i diagnosticar l'eficiència energètica de cada establiment per tal de determinar i valorar les possibles millores que permetin reduir consums o diversificar les fonts d'energia emprades, tot fomentant la innovació tecnològica de les empreses assessorades. D'aquests diagnòstics poden resultar millores com la creació de sistemes de cogeneració o la utilització d'energies renovables. En aquests casos EFIENSA pot participar-hi impulsant la implantació dels nous sistemes, participació que generalment es concreta d'alguna de les maneres següents:

- Actuació com a mitjancer entre l'establiment en què es pot implantar un nou sistema energètic i l'empresa elèctrica que podria adquirir els excedents d'electricitat del nou sistema.
- Assessorament específic en l'estudi, disseny i execució de projectes de cogeneració.
- Propostes i alternatives financeres específiques per a cada projecte.

Per poder dur a terme un seguiment d'aquestes actuacions, EFIENSA entra a participar en el capital social dels projectes més significatius amb participacions que generalment, no superen el 10%. En molts casos aquests projectes fan referència a instal·lacions de cogeneració que es materialitzen en la figura legal d'Agrupació d'interès econòmic (AIE) en la qual l'accionariat és l'empresa industrial beneficiària directa de la cogeneració, l'empresa elèctrica i EFIENSA.

Per a una millor comprensió de l'activitat d'EFIENSA i de com la duu a terme, cal fer referència al concepte de cogeneració.

* Cogeneració: La tecnologia de la cogeneració es basa en la producció conjunta d'electricitat i calor, mitjançant un combustible, generalment gas, i l'aprofitament de tota la producció d'electricitat i calor. Les instal·lacions de cogeneració consisteixen bàsicament en un motor (o bé una turbina) que funciona amb gas i que genera energia elèctrica i calorífica. L'energia resultant de la instal·lació es ven a l'empresa industrial segons les necessitats energètiques del seu procés productiu

(electricitat, calor, refrigeració, etc.) i l'AIE ven l'excedent elèctric que generen les seves instal·lacions de cogeneració a la xarxa de les companyies elèctriques.

Cal remarcar que la cogeneració presenta els avantatges següents:

- Permet generar conjuntament energia elèctrica i calorífica a partir d'una única font d'energia primària o combustible (generalment gas). Així, a diferència de les centrals tèrmiques (convencionals o nuclears) productores d'electricitat, en les quals l'energia tèrmica residual resulta de difícil aprofitament per la seva baixa temperatura, les instal·lacions de cogeneració permeten aprofitar també l'energia calorífica. Això suposa un ús més eficaç de l'energia primària.
- Existeix un diferencial entre el preu de l'energia elèctrica i els combustibles (energia primària). Això, juntament amb el fet que el combustible requerit per unitat elèctrica generada en cogeneració és aproximadament la meitat que en les centrals tèrmiques, suposa per a l'empresa industrial una reducció de la factura energètica global (energia elèctrica i calorífica) i, per a l'AIE, un marge bàsic per a la seva rendibilitat.
- Els marges que pot obtenir cada AIE depenen, a més de l'esmentat en l'anterior punt, del fet que les companyies elèctriques, d'acord amb l'establert legalment, han de comprar l'energia provinent de la cogeneració a un preu superior al mitjà, que és el preu d'energia de cogeneració segons tarifes.

Aquests avantatges són el motiu pels quals EFIENSA entra a participar en projectes de cogeneració ja que li permeten avançar en l'assoliment del seu objecte social de millora i foment de l'estalvi energètic i de l'eficiència energètica.

La legislació que regula en l'àmbit energètic els sistemes de cogeneració és el Reial Decret 2366/1994, de 9 de desembre, i recull aspectes diversos com: concepte, drets i obligacions de l'autogenerador; condicions de lliurament i preu de venda de l'electricitat excedentària dels autogeneradors a les companyies elèctriques, etc.

1.2.4. Òrgans de govern i d'administració

L'article 11 dels Estatuts d'EFIENSA estableix que el govern i administració s'encomanen a la Junta General d'Accionistes i al Consell d'Administració.

1.2.4.1. La Junta General d'Accionistes

L'article 12 dels Estatuts estableix que la Junta General d'Accionistes és l'òrgan suprem de decisió i govern de la societat. Aquest article determina que els socis o accionistes exerciran el seus drets dins la Junta, tenint en compte el següent:

- la Llei 11/1981, de patrimoni de la Generalitat, concretament l'article 30, és a dir, tenint en compte que l'exercici dels drets inherents correspon al departament d'Economia i Finances i atenint-se a les instruccions que els doni l'esmentat departament.
- la Llei 4/1985, de l'EEPC, pel que fa concretament a la necessitat d'aprovació per part del Govern de la Generalitat d'operacions de participació en altres empreses.

Els articles 13 a 17 dels Estatuts estableixen, entre d'altres, el règim de convocatòries, de sessions i de quòrum de constitució de la Junta, i l'assistència, representació i dret de vot dels accionistes.

1.2.4.2. El Consell d'Administració

L'article 18 dels Estatuts estableix que el Consell d'Administració és l'òrgan de gestió i administració de la Societat i determina les seves funcions, d'entre les quals cal destacar les següents:

- Fixar els criteris d'actuació de la Societat dins el marc dels seus objectius i avaluar periòdicament els programes d'actuació i els seus resultats.
- Aprovar el programa d'actuació, d'inversions i de finançament, així com elaborar el pressupost d'explotació i de capital de conformitat amb l'article 40 de l'EEPC.
- Aprovar la plantilla de personal i el règim retributiu del personal laboral, dins els límits legalment establerts.
- Aprovar els contractes d'obres, serveis i subministraments i els convenis i acords de col·laboració que celebri a Societat.
- Acordar el nomenament i remoció del conseller delegat i dels restants càrrecs de l'estructura de gestió i administració.

A 31 de desembre de 1997, el Consell d'Administració d'EFIENSA està constituït pels membres següents:

- President: Sr. Pere Sagarra i Trias, director general d'Energia i Mines (vicepresident de l'ICAEN)
- Vocals: Sr. Albert Mitjà i Sarvisé, director de l'ICAEN; Joan Esteve i Reyner, Cap de l'Àrea de Planificació i Estudis de l'ICAEN; Jordi Jané i Bru, advocat privat i secretari del Consell d'Administració de l'ICAEN; Juli Barceló i Vernet
- Secretari (no conseller): Sr. Joan Ignasi Gomariz i Verdú, advocat privat.

1.2.5. Legislació aplicable

La legislació general aplicable a EFIENSA és, bàsicament la següent:

- Llei 11/1981, de 7 de desembre, de patrimoni de la Generalitat.
- Llei 4/1985, de 29 de març, de l'estatut de l'empresa pública catalana.
- Decret legislatiu 9/1994, de 13 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.
- Lleis de pressupostos anuals de la Generalitat.
- Legislació general de dret mercantil, civil, fiscal i laboral aplicables.

D'altra banda, d'acord amb l'activitat que duu a terme EFIENSA, existeix legislació específica aplicable d'entre la qual cal remarcar:

- Reial decret 2366/1994, de 9 de desembre, que refon en un text únic la normativa referent a diferents aspectes del sector energètic i elèctric, entre els quals, el de la producció per cogeneració o per altres fonts d'energia renovable. Aquest Reial decret recull les prioritats del Pla Energètic Nacional 1991-2000, com per exemple fomentar la contribució de la cogeneració i els autogeneradors a la producció d'energia elèctrica.
- Llei 12/1991, de 29 d'abril, sobre les AIE.

2. FISCALITZACIÓ DELS ESTATS FINANCERS

2.1. INTRODUCCIÓ

La fiscalització dels estats financers d'EFIENSA ha consistit en una revisió de les diferents masses patrimonials i comptes que componen el Balanç i el Compte de pèrdues i guanys. S'ha posat especial èmfasi en certs aspectes que aquesta Sindicatura de Comptes ha considerat fonamentals per la materialitat del seus imports, pels conceptes que recullen o pel risc d'auditoria que comporten.

La fiscalització esmentada ha suposat que es revisin alhora aspectes economicofinancers i aspectes de procediments i de legalitat.

2.2. INFORMES D'AUDITORIA

Els comptes anuals d'EFIENSA corresponents a l'exercici 1997, que comprenen el Balanç de situació a 31 de desembre, el Compte de pèrdues i guanys i la Memòria corresponents a l'exercici anual acabat a la referida data, han estat auditats per "Audit BCN, SA", presentant en l'informe una opinió favorable sense excepcions.

2.3. OBSERVACIONS I NOTES AL BALANÇ DE SITUACIÓ

A continuació es presenta el Balanç de situació a 31 de desembre de 1997. A efectes comparatius es presenten els imports del Balanç a 31 de desembre de

1996. Cal remarcar que EFIENSA, d'acord amb els límits legalment establerts, presenta els seus comptes anuals sota la forma del model abreujat.

Balanç de situació abreujat a 31.12.96 i 31.12.97

ACTIU	31.12.96	31.12.97
IMMOBILITZAT	473.083	579.533
Immobilitzacions immaterials	56	31
Immobilitzacions materials	589	2.267
Immobilitzacions financeres	472.438	577.235
ACTIU CIRCULANT	463.096	571.133
Deutors	7.659	5.873
Inversions financeres temporals	0	502.596
Tresoreria	455.437	62.089
Ajustaments per periodificació	0	575
TOTAL ACTIU	936.179	1.150.666
PASSIU	31.12.96	31.12.97
FONS PROPIS	920.062	1.133.022
Capital social	941.000	1.091.000
Resultats d'exercicis anteriors	(18.717)	(20.938)
Pèrdues i guanys (benefici o pèrdua)	(2.221)	62.960
CREDITORS A LLARG TERMINI	1.312	1.312
CREDITORS A CURT TERMINI	14.805	16.332
TOTAL PASSIU	936.179	1.150.666

Imports en milers de pessetes.

Font: Comptes anuals presentats per EFIENSA.

2.3.1. Immobilitzat: Immobilitzacions financeres

L'anàlisi de l'immobilitzat s'ha centrat en les immobilitzacions financeres donada la seva importància relativa no sols dins l'immobilitzat, sinó respecte del total de l'actiu del Balanç a 31.12.97, sobre el qual representa el 50,16%. La composició de les immobilitzacions financeres a 31.12.96 i 31.12.97 és, per conceptes, la següent:

	31.12.96	31.12.97
Participacions en empr. del grup o associades	464.011	566.997
Crèdits a llarg termini a empr. associades	59.285	63.589
(Provisió deprecació partic. empr. grup o assoc.)	(50.858)	(53.351)
TOTAL	472.438	577.235

Imports en milers de pessetes.

Font: Comptabilitat d'EFIENSA.

2.3.1.1. Participacions en empreses del grup i associades

EFIENSA, a 31.12.97, participa en un total de trenta-tres empreses per un cost total de 566.997 mPTA. D'aquest total, hem seleccionat una mostra de setze empreses que representen 496.474 mPTA, és a dir, el 87,56% del cost total anteriorment esmentat. La resta, disset empreses no seleccionades, no superen en cap cas els 9.000 mPTA.

El detall de les setze empreses participades per EFIENSA, que hem seleccionat és el següent:

	Cost a 31.12.97
Cogeneració Prat, SA	70.000
Energètica del Roselló, AIE	60.000
Societat Eòlica de l'Enderrocada, SA	60.000
Cogeneració Elèctrica Ribera d'Ebre, AIE	52.884
Anoia Energia, SA	40.000
PROBELL'92, SA	38.010
Parc Eòlic Baix Ebre, SA	38.000
FIBRAREL, AIE	30.000
ERFEI, AIE	22.080
Cogeneració UFIC, SA	13.500
Cogeneració d'Hostalrich, AIE	13.000
Cogeneració del Pla, SA	13.000
Cogeneració J. Vilaseca, AIE	12.000
Colomer de Cogeneració, AIE	12.000
GAROFICA, SA	12.000
Alcover Cogeneració, AIE	10.000
TOTAL	496.474

Imports en milers de pessetes.
Font: Comptabilitat d'EFIENSA.

L'anàlisi en relació a aquesta mostra s'ha centrat, d'una banda, en la verificació del compliment dels aspectes legals i formals (tant en relació al moment de constituir les empreses participades o d'entrar a participar si les empreses ja existien com en relació als increments o decrements d'aquestes participacions al llarg del temps), i d'altra banda, en la valoració de les participacions a 31.12.97, analitzant la dotació de provisions realitzada per EFIENSA.

A) Aspectes legals i formals

Hem analitzat la documentació referent a la constitució de les diferents empreses en què participa EFIENSA, així com la de les posteriors ampliacions o reduccions de capital. Amb aquesta documentació hem verificat altres aspectes com la participació d'altres socis en les setze empreses esmentades. El resultat d'aquesta anàlisi es presenta en el quadre resum següent:

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA — INFORME 10/1999-D

Empreses participades	Data de constitució	Capital Empr. participada			Participació d'EFIENSA			Altres socis	
		Inicial	Variació	31.12.97	Inicial	31.12.97	%	Nom	%
Cog. Prat, SA	6.4.95	700.000	-	700.000	70.000	70.000	10	Sarrió,SA	38,6
								Aneto Inv.SA	31,8
								Gas Nat.SDG,SA	19,5
Energètica del Roselló, AIE	19.6.96	600.000	-	600.000	60.000	60.000	10	Alíer,SA	63
								Aneto Inv.SA	27
Soc.Eòlica l'Enderrocada, SA	5.12.96	600.000	-	600.000	60.000	60.000	10	Energias Amb.SA	80
								IDAE	10
Cog. Elèc.Ribera d'Ebre, AIE	29.11.93	10.000	695.120	705.120	750	52.884	7,5	Erkimia	92,5
Anoia Energia, SA	28.11.95	10.000	390.000	400.000	1.000	40.000	10	Cerestar Ibèr.,SA	45
								Aneto Inv.SA	45
PROBELL'92, SA	2.3.92	20.000	94.030	114.030	10.000	38.010	33,3	Ajt.St Pere Torel.	33,3
								Esteb.-Pahisa,SA	33,3
Parc Eòlic Baix Ebre, SA	9.3.94	124.000	26.000	150.000	12.000	38.000	25,3	Ajt. Tortosa	10
								Cons.Com.B.Ebre	14
								IDAE	25,3
								Ecotecnia,SCCL	25,3
FIBRAREL, AIE	14.3.91	600.000	-	600.000	30.000	30.000	5	Fibracolor,SA	58,4
								RELSA	36,5
ERFEI, AIE	17.3.92	350.000	386.000	736.000	26.250	22.080	3	Erkimia	10
								Aneto Inv.SA	25
								RELSA	17
								Rhone	45
Cog. UFIC, SA	9.12.93	180.000	-	180.000	13.500	13.500	7,5	Unió Ind.Paperera	65
								Aneto Inv.SA	27,5
Cog. d'Hostalrich, AIE	1.12.94	130.000	-	130.000	13.000	13.000	10	SA, Sanpere	38,5
								RELSA	33
								Tintes Orient,SA	10
								Tintes Ordisa	8,5
Cog. del Pla, SA	15.9.95	130.000	-	130.000	13.000	13.000	10	Papinsa	36
								Ondupacart	27
								Aneto Inv.SA	27
Cog. J. Vilaseca, AIE	3.10.95	120.000	-	120.000	12.000	12.000	10	J.Vilaseca,SA	45
								Aneto Inv.SA	25
								RELSA	15
								AESA	5
Colomer de Cog., AIE	20.12.96	1.000	119.000	120.000	100	12.000	10	Colom.-Munm.SA	2,5
								Aneto Inv.SA	27,5
								EMTE	60
GAROFICA, SA	29.5.95	120.000	-	120.000	12.000	12.000	10	J.Romani Est.SA	53
								Aneto Inv.SA	27
								Gas.Nat.SDG,SA	10
Alcover Cogeneració, AIE	15.9.94	100.000	-	100.000	10.000	10.000	10	Papelera Cat,SA	90
496.474									

Imports en milers de pessetes.

Font: Escriitures i altra documentació facilitada per EFIENSA.

El resultat de la revisió de la documentació suport ha estat satisfactori.

Respecte a aquestes setze empreses hem revisat també les autoritzacions que EFIENSA ha d'obtenir mitjançant acord de Govern, prèviament a entrar a participar en una empresa o a acudir a una ampliació de capital. D'aquesta revisió hem detectat sis casos, que corresponen a participacions formalitzades entre els exercicis 1992 i 1994, en què l'Acord de Govern ha estat posterior a la formalització de la participació, és a dir, no ha aprovat sinó que ha ratificat amb posterioritat. A més, la legislació estableix que la participació mínima de la Generalitat en empreses participades no pot ser inferior al 5% del capital, fet que, com s'observa en l'anterior quadre, s'incompleix en el cas de la participació a

ERFEI, AIE (de totes maneres, l'Acord de Govern corresponent autoritzava només la presa de participació en un 3%).

Cal fer esment també que respecte de les setze empreses seleccionades hem observat que la quasi totalitat d'elles han obtingut préstecs i crèdits, o altre tipus de finançament similar procedent d'entitats financeres. Malgrat això, EFIENSA sols disposa dels imports globals d'endeutament que es desprenen dels comptes de les participades, però no de la informació i documentació de detall (entitat financera, tipus d'interès, terminis i altres condicions dels préstecs o crèdits) referent a aquest endeutament de les participades. Cal tenir en compte que, d'acord amb la legislació vigent, en cas que aquestes empreses participades s'endeutin per un import superior al 50% del seu capital o superior a la participació que hi té EFIENSA, els representants d'EFIENSA han d'obtenir autorització prèvia del Govern.

B) Aspectes comptables

Hem verificat que la comptabilització del valor de cost per part d'EFIENSA de les inversions financeres per la participació en les setze empreses seleccionades es correspon amb allò que recull la documentació suport (aprovacions del Consell d'Administració d'EFIENSA o del Govern de la Generalitat, escriptures de les empreses participades, etc.). Posteriorment hem analitzat la valoració de les participacions a 31.12.97. Per a això, hem analitzat els estats financers de les 16 empreses seleccionades a 31.12.97 i hem calculat el valor teòric comptable de la participació d'EFIENSA.

Com a conseqüència d'aquesta anàlisi presentem el següent quadre resum:

Empreses participades	Cost de la inversió (1)	Provisió segons EFIENSA a 31.12.97 (2)	Provisió segons Sindic. Comptes a 31.12.97 (4)	Diferència (5) = (4)-(3)
Cog. Prat, SA	70.000	(3.154)	-	3.154
Energètica del Roselló, AIE	60.000	(391)	(531)	(140)
Soc.Eòlica l'Enderrocada, SA	60.000	-	-	-
Cog. Elèc.Ribera d'Ebre, AIE	52.884	-	-	-
Anoia Energia, SA	40.000	(82)	-	82
PROBELL'92, SA	38.010	(7.412)	(14.489)	(7.077)
Parc Eòlic Baix Ebre, SA	38.000	(2.863)	-	2.863
FIBRAREL, AIE	30.000	(29.791)	(20.074)	9.717
ERFEI, AIE	22.080	-	-	-
Cog. UFIC, SA	13.500	-	-	-
Cog. d'Hostalrich, AIE	13.000	(161)	-	161
Cog. del Pla, SA	13.000	(2.550)	-	2.550
Cog. J. Vilaseca, AIE	12.000	-	-	-
Colomer de Cog., AIE	12.000	-	-	-
GAROFICA, SA	12.000	-	-	-
Alcover Cogeneració, AIE	10.000	-	-	-
	496.474	(46.404)	(35.094)	11.310

Imports en milers de pessetes.

Font: Dades comptables d'EFIENSA i comptes anuals de les participades.

En el quadre anterior s'observa com el total provisionat a 31.12.97, corresponent a les setze empreses seleccionades, és segons EFIENSA de 46.404 mPTA quan dels càlculs que hem realitzat es desprèn que aquesta provisió per depreciació està dotada en excés per 11.310 mPTA.

Cal remarcar que aquesta diferència entre la valoració d'EFIENSA i els càlculs fets per aquesta Sindicatura de Comptes està motivada pel fet que EFIENSA calcula les provisions comptabilitzades a 31.12.97 d'acord amb els tancaments comptables de les empreses participades de l'exercici anterior, és a dir de 31.12.96. Els responsables d'EFIENSA afirmen que això és degut al fet que al tancament comptable de l'exercici no disposen encara dels estats comptables definitius de les participades.

2.3.1.2. *Crèdits a llarg termini a empreses associades*

EFIENSA, a 31.12.97, té comptabilitzat un import de 63.589 mPTA en concepte de préstecs concedits a sis empreses associades. Malgrat això, sols una part d'aquests préstecs concedits s'han formalitzat en pòlissa o en contracte de préstec. En relació a això presentem el detall següent:

	Total segons comptabilitat	Total formalitzat	Diferència
FIBRAREL, AIE	42.257	33.857	8.400
CATAREL, AIE	7.302	16.300	(8.998)
RENCAT, AIE	4.986	-	4.986
CORELCAT, AIE	4.044	-	4.044
RENERCLAR, AIE	2.600	2.600	-
Cogeneració BEGUDA, SA	2.400	4.700	(2.300)
	63.589	57.457	6.132

Imports en milers de pessetes.

Font: Comptes anuals i informes d'auditoria de les empreses prestatàries.

Respecte als diferents préstecs cal remarcar el següent:

- a) FIBRAREL, AIE: En l'informe D-26/93-F realitzat per aquesta Sindicatura de Comptes en relació a EFIENSA per als exercicis 1991 i 1992, ja es feia esment d'un préstec de 30.000 mPTA, que Fibracolor, SA tenia concedit a Fibrarel. El 4.12.92 EFIENSA va subrogar-se en la posició de prestamista que fins llavors ocupava Fibracolor, SA. En l'esmentat informe ja es va esmentar que el préstec no especificava la periodicitat i import de les amortitzacions ni la seva durada. Aquestes observacions cal remarcar-les de nou en relació a aquest préstec, que segueix viu i sense amortitzar al tancament de 1997 pel total de l'import concedit el 1992. Respecte aquest préstec, però, existeix el compromís per part de Fibracolor, SA de tornar a subrogarse'n com a prestamista en l'exercici 2007.

En l'exercici 1996 EFIENSA va formalitzar la concessió d'un nou préstec a Fibrarel, segons el contracte de 14.11.96, per 3.857 mPTA.

A banda d'aquests dos préstecs formalitzats, EFIENSA té comptabilitzat, també com a préstec concedit, un import de 9.000 mPTA que és l'import dels dividendes de Fibrarel que correspondrien a EFIENSA i que no cobra, sinó que passen a incrementar el volum global del préstec, però sense que aquest fet hagi estat formalitzat com a préstec. Aquest préstec ha estat amortitzat parcialment, en un import de 600 mPTA durant l'exercici 1997, quedant-ne per tant pendent un import de 8.400 mPTA.

El total dels 42.257 mPTA han generat en l'exercici 1997 un total d'interessos de 3.289 mPTA comptabilitzats com a ingressos financers de l'any i que restaven pendents de ser cobrats a 31.12.97 en 1.212 mPTA, import cobrat finalment l'abril de 1998.

- b) Catarel, AIE: En l'informe D-26/93-F fet per aquesta Sindicatura de Comptes en relació a EFIENSA per als exercicis 1991 i 1992, ja es feia esment d'un préstec, formalitzat el maig de 1993, en relació al qual EFIENSA havia desemborsat en favor de Catarel un import de 16.300 mPTA del total de 18.000 mPTA previstos. El préstec vencia, segons el contracte, en l'exercici 1996 i Catarel l'havia de retornar mitjançant amortitzacions trimestrals des de l'exercici 1994, el que no s'ha produït. El moviment de la posició deutora d'EFIENSA en relació a aquest préstec ha estat, entre 1993 i 1997 el següent: ampliació del préstec durant 1993 per dividendes no repartits, 1.650 mPTA; cobraments per amortitzacions entre 1993 i 1997, 6.648 mPTA i, amortització destinada a ampliació de capital en favor d'EFIENSA en l'exercici 1993, 4.000 mPTA; aquests moviments expliquen l'import que queda reflectit en la comptabilitat a 31.12.97 de 7.302 mPTA, que és correcte.

Malgrat això, cal que les ampliacions de préstec i les amortitzacions aplicades a ampliacions de capital es formalitzin adequadament i que, a més, si no se segueix el calendari d'amortitzacions previst en el contracte de préstec, se n'ha de formalitzar una modificació.

El total d'aquest préstec ha meritat durant 1997 uns interessos de 641 mPTA que han estat correctament comptabilitzats com a ingressos financers.

- c) Rencat, AIE: També la concessió d'aquest préstec va ser analitzada en l'informe D-26/93-F fet per aquesta Sindicatura de Comptes en relació a EFIENSA per als exercicis 1991 i 1992. Respecte a aquest préstec s'esmentava que els 4.986 mPTA concedits el 15.12.92 van formalitzar-se mitjançant una carta d'acceptació de les condicions signada per EFIENSA però no per Rencat, en la qual no es determinava la periodicitat ni el termini d'amortització. Estava previst però formalitzar definitivament el préstec a primers de 1993 en contracte davant fedatari públic, fet que no s'ha produït encara en l'exercici 1997.

D'altra banda s'ha observat com Rencat no ha amortitzat cap import en el període 1993-1997 i que els interessos acumulats fins a 31.12.97, 2.179 mPTA,

dels quals 804 mPTA corresponen a 1997, resten comptabilitzats en els comptes deutors d'EFIENSA a 31.12.97. Hem obtingut comunicació de Rencat reconeixent el total del deute acumulat amb EFIENSA i hem constatat que aquest deute ha suposat la concessió durant 1998 d'un nou préstec pel total acumulat, el qual caldrà formalitzar adequadament.

- d) Corelcat, AIE: Durant 1997, EFIENSA atorga un préstec per 4.044 mPTA a Corelcat com a conseqüència dels dividends no repartits per l'AIE. El préstec no ha estat però formalitzat i hem verificat que ha generat uns interessos de 134 mPTA que han estat correctament comptabilitzats i totalment cobrats a primers de 1998.
- e) Renerclar, AIE: L'octubre de 1993 EFIENSA concedeix un préstec de 2.600 mPTA a Renerclar que, segons el contracte formalitzat el 19.12.94, s'havia d'amortitzar en deu anys mitjançant quotes d'amortització constants de 260 mPTA/any a partir del 31.12.95. Fins al 1997 no s'ha produït cap amortització, de manera que l'import pendent és encara, a 31.12.97, de 2.600 mPTA. Els interessos meritats durant 1997 han estat de 171 mPTA i han estat definitivament cobrats a primers de 1998.
- f) Cogeneració Beguda, SA: El juliol de 1995 EFIENSA atorgà un préstec de 4.700 mPTA, fet que no ha estat formalitzat en contracte fins al maig de 1998. L'amortització durant el període 1996-1997 ha estat per un total de 2.300 mPTA i els interessos de l'exercici 1997 han estat de 186 mPTA, totalment cobrats el gener de 1998.

L'import pendent a 31.12.97, 2.400 mPTA, és el que resta com a import del préstec formalitzat el maig de 1998. El contracte formalitzat fixa com a venciment l'octubre del 2003 i, sense especificar cap mena de periodicitat de les amortitzacions, determina que l'import prestat pot veure's incrementat pels interessos meritats i no satisfets així com per altres possibles aportacions d'EFIENSA. Cal remarcar que aquest préstec resta subordinat al compliment per part de Cogeneració Beguda d'un altre préstec, -préstec principal-, amb el Banc de Sabadell, de manera que, en el futur, si Cogeneració Beguda no compleix les condicions del préstec principal, no farà a cap pagament, ja sigui per amortització o per interessos, respecte al préstec d'EFIENSA.

2.3.2. Actiu circulant: Inversions financeres temporals i Tresoreria

La fiscalització de l'Actiu circulant s'ha centrat en els comptes d'Inversions financeres temporals (IFT) i de Tresoreria, donada la seva importància relativa no sols dins l'Actiu circulant, sinó respecte del total de l'actiu del Balanç a 31.12.97, sobre el qual representen, conjuntament, el 49,07%.

Hem verificat la documentació que sustenta els saldos d'IFT i de Tresoreria a 31.12.97 amb resultat satisfactori. Així, doncs podem dir el següent:

- El saldo d'IFT, de 502.596 mPTA, correspon bàsicament a l'adquisició, el 30.12.97, d'obligacions de l'Estat per 500.000 mPTA amb pacte de revenda el 7.1.98. Aquesta operació a nou dies ha generat uns interessos de 471 mPTA, dels quals 52 mPTA corresponen a l'exercici 1997. Durant l'exercici s'han dut a terme altres operacions a terminis similars a l'esmentat, que han generat interessos per 2.087 mPTA.
- El saldo de Tresoreria de 62.089 mPTA correspon als saldos a 31.12.97 dels dos comptes corrents d'EFIENSA per un total de 28.444 mPTA, així com a un conjunt de xecs que al tancament de l'exercici té la Societat en gestió de cobrament, per un total de 33.645 mPTA i que hem verificat que han estat ingressats en els bancs a primers de 1998. En l'exercici 1997 els interessos dels comptes en bancs han meritat uns interessos de 17.669 mPTA.

La important concentració d'actius líquids (total d'IFT i Tresoreria a 31.12.97, de 564.685 mPTA) respon, segons afirmacions dels responsables d'EFIENSA, al fet que es reben puntualment les aportacions aprovades pels Pressupostos anuals de la Generalitat en concepte d'ampliacions de capital (150.000 mPTA en 1997), mentre que, d'altra banda, les actuacions i inversions previstes en empreses participades, si bé estan iniciades en les seves fases d'estudis de viabilitat o projectes, presenten endarreriments en el calendari previst per a les diferents fases (estudis inicials, projectes, formalització de la participació, desemborsament de la participació, etc.). No ens ha estat facilitat el detall d'inversions que havien estat previstes per a 1997 i que no han originat encara ni el desemborsament ni l'obligació contreta que s'havia previst.

Un altre aspecte a tenir en compte en relació a l'esmentada concentració és també, encara que en menor mesura, el cobrament d'altres ingressos no previstos, analitzats en els epígrafs 2.4.1 i 2.4.3, en concret, ingressos per recuperacions d'inversions o per cobrament de dividendes.

2.3.3. Fons propis: Capital i Resultat de l'exercici

2.3.3.1. Capital

El capital social d'EFIENSA a 31.12.97 és de 1.091.000 mPTA i està representat per 109.100 accions de valor nominal 10.000 PTA cadascuna, totalment subscrietes i desemborsades per l'únic accionista: l'ICAEN.

En relació al capital d'EFIENSA i al que s'esmenta en l'epígraf 1.2.1, s'ha analitzat i verificat la documentació que sustenta de manera satisfactòria que la Societat es va constituir el 20.12.91 amb un capital de 118.000 mPTA, totalment subscrit i

desemborsat. L'autorització per a la constitució d'EFIENSA va ser aprovada per l'acord de Govern de la Generalitat d'11.11.91.

Les diferents ampliacions del capital d'EFIENSA formalitzades entre 1992 i 1997 han suposat passar dels 118.000 mPTA de capital fundacional als 1.091.000 mPTA de capital social, a 31.12.97, mantenint-se sempre l'ICAEN com a únic accionista.

Hem analitzat la documentació corresponent a les esmentades ampliacions i, seguidament, es presenta el quadre resum i d'evolució del capital, resultant d'aquesta anàlisi:

Data acord de Govern G.C.	Data d'escriptura	Operació	Accionistes	Capital
11.11.91	20.11.91	Constitució d'EFIENSA amb un capital social de 118 MPTA	ICAEN (100%)	118
26.10.92	30.11.92	Ampliació de capital, 118 MPTA	ICAEN (100%)	236
18.5.93	18.11.93	Ampliació de capital, 135 MPTA	ICAEN (100%)	371
13.7.94	21.10.94	Ampliació de capital, 100 MPTA	ICAEN (100%)	471
15.12.94	30.12.94	Ampliació de capital, 40 MPTA	ICAEN (100%)	511
28.11.95	21.12.95	Ampliació de capital, 100 MPTA	ICAEN (100%)	611
12.12.96	31.12.96	Ampliació de capital, 330 MPTA	ICAEN (100%)	941
30.9.97	6.11.97	Ampliació de capital, 150 MPTA	ICAEN (100%)	1.091

Imports en milions de pessetes.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons escriptures, acords de Govern i actes de la Junta Gral d'Accionistes.

El resultat global de la nostra anàlisi ha estat satisfactori i, a més, EFIENSA ha procedit correctament ja que ha obtingut, prèviament a la formalització de les ampliacions de capital en escriptura pública, l'autorització del Govern de la Generalitat. Únicament cal remarcar que l'ampliació de capital de 40MPTA, que EFIENSA no va comptabilitzar fins al 1995, hauria d'haver-la comptabilitzat dins l'exercici 1994.

2.3.3.2. Resultat de l'exercici

En l'exercici 1997 EFIENSA presenta un benefici de 62.960 mPTA. A part d'altres comentaris recollits al llarg d'aquest Informe, que poden incidir en l'obtenció d'aquest resultat, el resultat de l'exercici 1997 presentat per EFIENSA és conseqüència dels factors següents:

- Benefici d'explotació de 51.028 mPTA originat principalment per l'increment d'ingressos respecte a l'exercici 1996 analitzat específicament en l'epígraf 2.4.1 i motivat per les plusvàlues obtingudes en la recuperació de certes inversions i pel reconeixement de dividends d'exercicis anteriors.

- Resultat financer positiu de 25.033 mPTA com a conseqüència dels interessos que generen els comptes financers fruit de la concentració d'actius líquids tractada en l'epígraf 2.3.2, que permet alhora evitar despeses financeres ja que no es fa necessari l'endeutament.
- Resultat extraordinari positiu de 505 mPTA conseqüència bàsicament d'ingressos per benefici en la recuperació de determinades inversions financeres i de la positiva evolució de les empreses participades que suposen una important millora en la variació de les provisions per depreciació de la cartera de valors respecte a l'exercici anterior.

El total d'aquests tres components suposen un Benefici abans d'impostos de 76.566 mPTA. Un cop detret el corresponent Impost sobre societats, de 13.606 mPTA, el Benefici de l'exercici és de 62.960 mPTA.

2.3.4. Creditors: Creditors a curt termini

Dins els creditors ens hem centrat en els creditors a curt termini, que són els que presenten saldo significatiu, 16.332 mPTA a 31.12.97. Aquest saldo el componen, entre d'altres, els imports pendents de pagament a la Hisenda Pública i als organismes de la Seguretat Social, 7.555 mPTA i 252 mPTA, respectivament, que pel seu caire fiscal analitzem separatament en l'epígraf 2.5.

L'altre component significatiu del saldo de creditors a curt termini a 31.12.97, és el corresponent als Creditors per prestacions de servei, 8.313 mPTA, dins el qual s'han analitzat amb resultat satisfactori les dues úniques partides pendents que superen el milió de pessetes i que fan referència a:

- ICAEN, 3.900 mPTA, pels càrrecs que l'ICAEN fa a EFIENSA en concepte de despeses diverses (arrendament de local, subministraments, telèfons, material d'oficina, etc.) que esmentem en l'epígraf 2.4.2.2.
- CRS, Enginyers, SL, 1.732 mPTA, en concepte de serveis de diagnòstics de viabilitat de projectes de cogeneració. Aquesta empresa ha estat seleccionada per a la fiscalització de la contractació, que tractem en l'epígraf 4.1.

2.4. OBSERVACIONS I NOTES AL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS

A continuació es presenta el Compte de pèrdues i guanys de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 1997. A efectes comparatius es presenten els imports del Compte de pèrdues i guanys de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 1996.

Compte de pèrdues i guanys a 31.12.96 i 31.12.97

INGRESSOS	31.12.96	31.12.97
INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ (I)	47.530	96.797
Import net de la xifra de negoci	1.150	2.296
Altres ingressos d'explotació	46.380	94.501
DESPESES D'EXPLOTACIÓ (II)	41.704	45.769
Despeses de personal	15.347	14.343
Sous, salaris i assimilats	12.240	11.581
Càrregues socials	3.107	2.762
Dotacions per amort. d'immobilitzat	4.254	2.573
Altres despeses d'explotació	22.103	28.853
BENEFICI O (PÈRDUA) D'EXPLOTACIÓ (III) = (I-II)	5.826	51.028
INGRESSOS FINANCERS (IV)	18.944	25.033
En empreses associades	5.387	5.225
Altres ingressos financers	13.444	17.669
Beneficis en inversions financeres	0	2.139
Diferències positives de canvi	113	0
DESPESES FINANCERES (V)	0	0
RESULTATS FINANCERS VI = (IV-V)	18.944	25.033
INGRESSOS EXTRAORDINARIS (VII)	563	3.001
Beneficis en alienació d'immobilitzat	0	2.961
Ingressos extraordinaris	0	40
Ingressos i beneficis d'altres exercicis	563	0
DESPESES EXTRAORDINÀRIES (VIII)	20.888	2.496
Variació provisions d'immobilitzat	20.688	2.494
Despeses extraordinàries	72	2
Despeses d'altres exercicis	128	0
RESULTATS EXTRAORDINARIS IX = (VII-VIII)	(20.325)	505
BENEFICI ABANS D'IMPOSTOS	4.445	76.566
Impost sobre societats	(6.666)	(13.606)
RESULTAT DE L'EXERCICI	(2.221)	(62.960)

Imports en milers de pessetes.

Font: Comptes anuals presentats per EFIENSA.

2.4.1. Ingressos d'explotació: Altres ingressos d'explotació

Dins els ingressos d'explotació cal centrar l'anàlisi en els Altres ingressos d'explotació tant per l'import que representa com per l'increment experimentat respecte a l'exercici 1996.

Dins els Altres ingressos d'explotació es comptabilitzen petits ajuts procedents de la Unió Europea, 3.802 mPTA en l'exercici 1996 i 3.401 mPTA en l'exercici 1997 però, la pràctica totalitat d'ingressos dins aquest concepte són els procedents de les empreses participades: 42.578 mPTA en 1996 i 91.100 mPTA en 1997.

Els ingressos procedents de les empreses participades recullen, d'acord amb el percentatge de participació d'EFIENSA, tant els dividendes aprovats com les retencions fiscals practicades per les entitats financeres sobre els interessos bancaris de les empreses participades que tenen forma jurídica d'AIE. La diferenciació esmentada dóna lloc al següent desglossament:

	1996	1997
Ingressos per retencions en les AIE	486	807
Ingressos per dividendes	42.092	90.293
TOTAL INGR. PROCEDENTS D'EMPRESSES PARTICIPADES	42.578	91.100

Imports en milers de pessetes.
Font: Comptabilitat d'EFIENSA.

Hem revisat amb resultat satisfactori la documentació de les AIE participades que sustenta els imports referents a les retencions. Cal remarcar però, que EFIENSA comptabilitza les retencions corresponents a l'exercici anterior, és a dir, en 1997 comptabilitza les corresponents a 1996, quan caldria comptabilitzar les de l'exercici mateix.

Pel que fa als dividendes, també s'ha revisat la documentació suport amb resultat satisfactori. S'ha observat que per a tres empreses participades els ingressos que han generat en favor d'EFIENSA a comptabilitzar en 1997 s'incrementa considerablement respecte de l'exercici 1996. Aquestes empreses són les detallades seguidament:

	1996	1997	Incram.96-97
RITESA, AIE	0	20.313	20.313
FIBRAREL, AIE	0	12.149	12.149
Cogen.Elèctr.Ribera d'Ebre, AIE	20.647	29.256	8.609
			41.071

Imports en milers de pessetes.
Font: Comptabilitat d'EFIENSA.

L'increment d'ingressos d'EFIENSA generats per aquestes tres empreses entre 1996 i 1997, 41.071 mPTA, és el que explica fonamentalment l'increment total d'ingressos per dividendes entre aquests dos exercicis. A continuació s'analitzen de manera més concreta les tres empreses abans esmentades.

- RITESA, AIE: Els ingressos de 20.313 mPTA corresponen als dividendes en favor d'EFIENSA generats per l'AIE entre els exercicis 1993 i 1997 i que estaven pendents de repartir fins al 1997.

D'acord amb l'esmentat a l'informe D-26/93-F fet per aquesta Sindicatura de Comptes en relació a EFIENSA per als exercicis 1991 i 1992, la Societat va realitzar aportacions dineràries sense retribució a RITESA durant els exercicis 1991 i 1992 per valor de 5.100 mPTA. En aquell informe es recomanava la formalització d'aquestes aportacions com a préstec. Finalment, en l'exercici 1993 es formalitza el contracte de préstec per un import de 6.000 mPTA.

En l'esmentat informe també s'esmentava que EFIENSA va entrar a participar en el capital de l'AIE amb una aportació de 810 mPTA, que representava el 7,5% del capital total de l'AIE.

Durant l'exercici 1997, un altre accionista de RITESA, concretament SATI, adquireix a EFIENSA la participació de 810 mPTA per 3.771 mPTA (venda que origina un benefici de 2.961 mPTA recollit dins els ingressos extraordinaris del Compte de pèrdues i guanys d'EFIENSA). D'altra banda SATI se subroga en l'import pendent del préstec que, a la data, era de 5.640 mPTA.

Cal remarcar que les aportacions sense remunerar que des del 1993 havien estat formalitzades en contracte de préstec, tot i que l'esmentat contracte preveia uns interessos a favor d'EFIENSA del MIBOR a tres mesos, no han suposat a la pràctica cap cobrament d'interessos. Malgrat això, la plusvàlua obtinguda en la venda compensa amb escreix aquests interessos.

La participació del 7,5% del capital ha generat dividendes en cadascun dels exercicis entre 1993 i 1997 pel total de 20.313 mPTA, que EFIENSA no ha cobrat fins al 1997, exercici en què els ha comptabilitzat dins els ingressos per dividendes. Entenem que EFIENSA hauria d'haver reconegut els ingressos en cadascun dels exercicis en què RITESA va aprovar el repartiment de dividendes, independentment que el seu cobrament fos posterior, mantenint-los en comptes deutors.

- FIBRAREL, AIE: Els ingressos de 12.149 mPTA corresponen al reconeixement dels dividendes de l'exercici 1994, per 9.000 mPTA, i de l'exercici 1995, per 3.149 mPTA.

Cal remarcar que EFIENSA ha comptabilitzat:

- a) l'ingrés pels dividendes de 1994, quan en l'exercici 1997 ha acordat amb l'AIE no cobrar-los incrementant l'import dels préstecs que EFIENSA té concedits a FIBRAREL, fet que ja s'ha esmentat en l'apartat a) de l'epígraf 2.3.1.2.
- b) l'ingrés pels dividendes de 1995, quan han estat cobrats en l'exercici 1997.

Entenem que EFIENSA havia d'haver comptabilitzat aquests dividendes quan van ser aprovats per l'AIE, és a dir, en els exercicis 1995 i 1996, respectivament.

- Cogeneració Elèctrica Ribera d'Ebre, AIE: Els ingressos de 29.256 mPTA corresponen a un dividend a compte, per la part proporcional que li correspon a EFIENSA, que

l'AIE aprova i comptabilitza en l'exercici 1996. EFIENSA el comptabilitza, però, en l'exercici 1997.

2.4.2. Despeses d'explotació: Despeses de personal i Altres despeses d'explotació

Les despeses d'explotació estan formades principalment per les Despeses de personal i les Altres despeses d'explotació. Respecte a les despeses en concepte de Dotació per amortització de l'immobilitzat, cal esmentar únicament, que l'evolució a la baixa respecte a l'exercici 1996 no representa cap fet anormal, donat el major import a amortitzar existent en l'exercici anterior en relació a l'immobilitzat per despeses d'ampliacions de capital activades.

2.4.2.1. *Despeses de personal*

L'empresa comptabilitza despeses de personal des de l'exercici 1993, primer any en què té personal en plantilla. La plantilla d'EFIENSA ha estat durant l'exercici 1997 de tres treballadors (dos des del mes d'octubre). Malgrat això, determinades tasques, principalment control comptable, fiscal i administratiu, i també assistència i representació en les reunions dels consells de les empreses participades, les segueixen duent a terme treballadors de l'ICAEN.

Cal remarcar que en l'informe de fiscalització de la Sindicatura D-26/93-F corresponent als exercicis 1991 i 1992 d'EFIENSA, es constata que l'empresa no comptabilitzava cap despesa de personal, donat que era personal de l'ICAEN qui s'encarregava dels assumptes corresponents a EFIENSA. En aquell informe es recomanava la imputació de càrrecs per aquestes despeses de l'ICAEN a EFIENSA, per tal de reflectir comptablement la veritable operativa i resultats de cadascuna de les empreses.

Cal mantenir, per tant, la recomanació que l'ICAEN imputi càrrecs a EFIENSA per despeses de personal en proporció al temps que encara els treballadors de l'ICAEN dediquen a tasques d'EFIENSA.

D'altra banda, hem analitzat, amb resultat satisfactori, la documentació suport d'aquestes despeses i hem analitzat la raonabilitat de la seva evolució mensual i del total anual respecte de l'exercici 1996. Així, s'ha de remarcar que la disminució de les despeses de personal entre el 1996 i el 1997 ha estat motivada per la baixa des del mes d'octubre d'un dels tres treballadors en plantilla d'EFIENSA.

2.4.2.2. *Altres despeses d'explotació*

Els comptes que componen les Altres despeses d'explotació són els següents:

	1996	1997
Serveis de professionals independents	10.023	8.862
Altres serveis	5.421	12.503
Càrrecs ICAEN	3.467	3.362
Ajustament negatiu IVA	2.759	3.684
Altres comptes (< 35 mPTA)	433	442
TOTAL ALTRES DESP. D'EXPLOTACIÓ	22.103	28.853

Imports en milers de pessetes

Font: Comptabilitat d'EFIENSA

Respecte dels anteriors comptes cal remarcar:

- Serveis de professionals independents: hem analitzat una mostra suficient de factures corresponents a 1997 amb resultat satisfactori quant al concepte, l'import, l'IVA, l'IRPF i la data de comptabilització. Els principals imports fan referència a assessors jurídics, comptables i fiscals en relació a la formalització de les diverses participacions i préstecs a empreses participades.
- Altres serveis: hem analitzat una mostra suficient de factures corresponents al 1997 amb resultat satisfactori. Els principals conceptes corresponen a enginyeries i consultories tècniques per a estudis de viabilitat d'entre les quals cal destacar-ne dues: CRS Enginyers i Hidrowatt, SA, que han estat les seleccionades per a la fiscalització de la contractació que es presenta en l'epígraf 4.1 d'aquest informe.
- Càrrecs ICAEN: tal com s'ha esmentat per a les despeses de personal, en l'informe de fiscalització de la Sindicatura de Comptes corresponent als exercicis 1991 i 1992 d'EFIENSA, es constata que l'empresa no comptabilitzava cap despesa per conceptes com el d'arrendament de local de l'ICAEN amb qui comparteix les oficines, ni per altres despeses com subministraments, telèfons, material d'oficina, etc. En aquell informe es recomanava la imputació de càrrecs per aquestes despeses de l'ICAEN a EFIENSA.

Hem observat com, en l'exercici 1997, EFIENSA rep un càrrec de l'ICAEN per un total de 3.362 mPTA, per despeses diverses d'aquest tipus. Hem verificat com l'ICAEN, a partir de les despeses que suporta per diversos conceptes (lloguer de local, llum, assegurança, reparacions, telèfon, aigua, correus, missatgers i material d'oficina) en repercuteix una part a EFIENSA en funció, ja sigui del percentatge que sobre el nombre total de treballadors de l'ICAEN representen els treballadors d'EFIENSA, o bé del percentatge que sobre el total del nombre de cartes emeses per l'ICAEN representa el nombre de cartes emeses en relació amb EFIENSA.

Entenem que els criteris de repercussió d'aquestes despeses són acceptables i, per tant, també les despeses comptabilitzades per EFIENSA. En tot cas, en el futur, caldrà que els càrrecs d'ICAEN a EFIENSA per despeses de personal recomanats en l'epígraf 2.4.2.1, si es porten a terme, afectin el càlcul per a la repercussió

d'aquelles despeses basades en el criteri del percentatge de personal d'EFIENSA respecte del total de personal de l'ICAEN.

Els Ajustaments negatius d'IVA es tracten en l'epígraf 2.5 juntament amb els altres temes fiscals.

2.4.3. Ingressos financers i Ingressos i Despeses extraordinàries

En els ingressos financers de l'exercici cal distingir tres conceptes:

- Els ingressos financers procedents d'empreses associades, 5.225 mPTA, corresponen als interessos meritats durant 1997 en relació als préstecs atorgats a cinc empreses. Aquests préstecs són els analitzats en l'epígraf 2.3.1.2 on s'ha especificat per cada cas els interessos de l'exercici.
- Els ingressos financers meritats pels comptes corrents en entitats financeres, 17.669 mPTA, que hem analitzat en l'epígraf 2.3.2.
- Els ingressos financers originats per les IFT realitzades durant l'exercici, 2.139 mPTA, que hem analitzat en l'epígraf 2.3.2.

Pel que fa als ingressos extraordinaris, únicament cal remarcar els 2.961 mPTA, que corresponen a la venda de la participació que EFIENSA tenia en l'empresa RITESA, que ja ha estat analitzada en l'epígraf 2.4.1.

Les despeses extraordinàries fan referència en la seva pràctica totalitat a la variació entre les provisions per a inversions financeres existents a 31.12.96 i 31.12.97, 2.494 mPTA. Aquestes despeses es veurien afectades pel que s'ha comentat al final de l'apartat B) de l'epígraf 2.3.1.1 en relació al criteri emprat en el càlcul de les provisions.

2.5. ASPECTES FISCALS

Els principals comptes que apareixen en el Balanç i en el Compte de pèrdues i guanys amb caire fiscal són els següents:

BALANÇ	<u>Saldo a 31.12.97</u>
Actiu	
Hisenda Pública deutora per IVA 1997	355
Passiu	
Hisenda Pública creditora per IRPF	1.073
Hisenda pública creditora per Impost sobre societats	6.482
Organismes de la Seg. Social creditors	252
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES	
Despesa per ajustament negatiu IVA	3.684
Despesa per Impost sobre societats	13.606

Imports en milers de pessetes
Font: Comptabilitat d'EFIENSA

Seguidament s'analitzen els diferents impostos que donen lloc a aquests saldos.

2.5.1. Impost sobre societats

En relació a l'Impost sobre societats (IS) cal tenir en compte que EFIENSA manté participació en el capital de diverses empreses, algunes de les quals tenen la forma jurídica d'AIE i, per tant, d'acord amb la Llei 43/95, de 27 de desembre, que regula l'esmentat Impost (LIS), tributen en règim de transparència fiscal, tot i que, segons l'article 66 de l'esmentada llei, amb determinades particularitats. D'acord amb això, EFIENSA ha d'imputar-se les bases imposables de les AIE en què participa en proporció a la seva participació, però no sols les positives, com en el cas del règim general de transparència fiscal, sinó també les negatives, el que representa la particularitat pròpia de la imposició en relació a les AIE. També ha d'imputar-se proporcionalment les deduccions, bonificacions i retencions o pagaments a compte de les AIE en què participa.

La declaració de l'IS referent a l'exercici 1997 presentada per EFIENSA podem resumir-la de la manera següent:

RESULTAT COMPTABLE	76.566
AJUSTAMENTS	
Bases imposables de les AIE	91.410
Ingressos per retencions i dividends	(91.100)
Dotacions a provisions AIE	3.015
BASE IMPOSABLE	79.891
QUOTA (15.000 mPTA al 30%) i (64.891 mPTA al 35%)	27.211
DEDUCCIONS	
Deduccions per inversions pendents d'aplicació	(9.524)
QUOTA LÍQUIDA	17.687
RETENCIONS I PAGAMENTS A COMPTE	
Ret. sobre rendiment cap. mobiliari d'EFIENSA	(5.763)
Ret. sobre rendiment cap. mobiliari de les AIE	(807)
Pagaments fraccionats	(554)
LIQUIDACIÓ IS (Import a pagar)	10.563

Imports en milers de pessetes.

Font: Declaració de l'IS de l'exercici 1997 presentada per EFIENSA.

Respecte de les dades de la declaració presentada per EFIENSA cal remarcar els aspectes següents:

- Resultat comptable: aquest resultat variaria respecte del presentat per EFIENSA si es tenen en compte els diferents comentaris fets en anteriors epígrafs, en concret, el referent al càlcul de la provisió per depreciació d'inversions financeres que la Societat realitza sobre dades del tancament de 1996 en lloc de sobre dades del de 1997 (epígraf 2.3.1.1).
- Ajustaments: EFIENSA realitza els ajustaments fiscals al resultat comptable tenint en compte les bases imposables, tant positives com negatives, de les AIE referents a l'exercici anterior, és a dir, a 1996, opció permesa per la LIS. Com a contrapartida d'això, EFIENSA ajusta també els ingressos comptabilitzats per retencions i dividends així com les dotacions a les provisions per inversions financeres corresponents a les AIE, el que és correcte.
- Deduccions: des de l'exercici 1997 ja no és d'aplicació la deducció per inversions en actius fixes nous. Malgrat això les inversions fetes fins el 1996 que no han pogut ser deduïdes, poden aplicar-se en un termini de cinc exercicis.

En relació a l'esmentat a l'apartat c) s'ha de remarcar que EFIENSA va realitzar un primer càlcul de l'Impost sobre societats sense tenir en compte aquesta variació en la regulació referent a la deduïbilitat de les inversions i, per tant, es va aplicar deduccions per les inversions efectuades el 1997. Aquest primer càlcul va donar lloc a les dades que apareixen en el Balanç i el Compte de

pèrdues i guanys de 31.12.97. Quan EFIENSA va presentar la declaració de l'Impost a Hisenda, la Societat ja havia detectat l'errada, de manera que la declaració presentada és correcta. Amb tot i això, EFIENSA no va corregir la seva comptabilitat. En conseqüència:

- El compte de "Despesa per Impost sobre societats" que presenta un import de 13.606 mPTA, caldria incrementar-lo fins a 17.687 mPTA.
- El compte de passiu "Hisenda pública creditora per Impost sobre societats" que presenta un saldo de 6.482 mPTA, caldria incrementar-lo fins 10.563 mPTA.

2.5.2. IVA

EFIENSA no realitza operacions subjectes a l'IVA, per tant, no repercuteix IVA i, en conseqüència, no pot deduir-se l'IVA que ha suportat en l'adquisició de béns o serveis. Per això dins les despeses del Compte de pèrdues i guanys hi ha un total de 3.684 mPTA, com a IVA suportat no deduïble.

Com a excepció a l'anteriorment esmentat, l'IVA suportat en determinades despeses per serveis rebuts en relació a projectes d'anàlisi i viabilitat previs a la constitució de certes AIE es manté a compensar per a l'exercici posterior. Quan finalment es constitueix l'AIE, EFIENSA li factura el cost dels esmentats projectes, repercutint-ne l'IVA i deduint-se la part que mantenia com a IVA a compensar. A conseqüència d'això, al tancament de l'exercici 1997 resulta un import deutor per IVA a compensar per 355 mPTA, que és el que EFIENSA té comptabilitzat en la corresponent partida de l'actiu segons el detall de l'inici de l'epígraf 2.5.

2.5.3. IRPF i Quotes a la Seguretat Social

Juntament amb l'anàlisi de les despeses de personal s'han analitzat les quotes de cotització a la Seguretat Social dels treballadors en nòmina d'EFIENSA. Hem verificat la coincidència dels imports comptabilitzats com a despesa i també els retinguts respecte dels de les declaracions mensuals. El resultat de la verificació ha estat satisfactori i s'ha observat que el saldo creditor a 31.12.97, 252 mPTA, correspon al de la declaració del darrer mes de l'exercici i ha estat correctament liquidat dins el termini legalment establert.

Pel que fa a l'IRPF, hem analitzat la correcció en les retencions practicades i declarades trimestralment corresponents tant als treballadors en nòmina (inclosos els imports per dietes i quilometratge que superen el límit fiscal), com als serveis rebuts de professionals. El resultat de la verificació ha estat satisfactori i s'ha observat com el saldo creditor a 31.12.97, 1.073 mPTA, correspon al de la declaració del darrer trimestre de l'exercici i ha estat correctament liquidat dins el termini legalment establert.

3. FISCALITZACIÓ DE LES LIQUIDACIONS PRESSUPOSTÀRIES

La Llei 19/1996, de 27 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per a 1997, va aprovar els pressupostos per EFIENSA en què es preveien un total de recursos i de dotacions de 221.226 mPTA, dels quals, 68.226 mPTA corresponien al pressupost d'explotació i 153.000 mPTA al pressupost de capital.

A continuació es presenten i s'analitzen les liquidacions dels pressupostos d'explotació i de capital corresponents a l'exercici 1997, presentades per EFIENSA.

3.1. ANÀLISI DE LA LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST D'EXPLOTACIÓ DE 1997

La liquidació del pressupost d'explotació presentada per EFIENSA ha estat la següent:

	PRESSUPOST INICIAL (1)	DRETS LIQUIDATS (2)	SALDO PRESSUPOSTARI (2-1)
RECURSOS			
Subvencions corrents rebudes	0	3.400	3.400
Import net de la xifra de negoci	3.226	2.296	(930)
Ing. procedents d'empreses participades	0	91.100	91.100
Interessos de préstecs concedits	3.000	5.225	2.225
Altres ingressos financers	62.000	19.808	(42.192)
Ingressos extraordinaris	0	3.001	3.001
TOTAL RECURSOS	68.226	124.830	56.604
	PRESSUPOST INICIAL (1)	OBLIG. RECONEGUDES (2)	SALDO PRESSUPOSTARI (1-2)
DOTACIONS			
Remuneracions del personal	17.016	14.343	2.673
Despeses de béns corrents i serveis	48.707	28.853	19.854
Amortitzacions	2.503	2.573	(70)
Provisions	0	2.493	(2.493)
Despeses extraordinàries	0	2	(2)
Impost sobre beneficis	0	13.606	(13.606)
TOTAL DOTACIONS	68.226	61.870	6.356
SALDO	0	62.960	62.960

Imports en milers de pessetes.

Font: Liquidació presentada per EFIENSA.

Cal remarcar que EFIENSA no rep subvencions d'explotació i, per tant, la totalitat dels ingressos que genera són ingressos propis. Així, el concepte Subvencions corrents rebudes fa referència a ajuts de la Unió Europea en concepte de la coparticipació en un projecte de cogeneració d'àmbit europeu.

La liquidació del pressupost d'explotació de 1997 presenta un superàvit de 62.960 mPTA com a conseqüència del total d'ingressos i despeses liquidats, 124.830 mPTA i 61.870 mPTA, respectivament. El superàvit el generen les

desviacions, tant en ingressos com en despeses, motivades pels aspectes concrets que comentem seguidament:

a) Ingressos superiors als previstos en 56.604 mPTA

a-1) Ingressos procedents d'empreses participades i Altres ingressos financers: Aquests dos conceptes es recollien conjuntament en el pressupost inicial per un total de 62.000 mPTA de manera que els drets liquidats, 91.100 mPTA i 19.808 mPTA, i les desviacions respectives, cal analitzar-los de manera conjunta. Així, la desviació global és de 48.908 mPTA de recursos obtinguts per sobre dels previstos en el pressupost inicial. Aquests majors recursos els originen bàsicament els fets següents:

- no haver previst en el pressupost inicial el cobrament dels dividendes de RITESA, corresponents als exercicis 1993 a 1997, per 20.313 mPTA, ni de FIBRAREL, corresponents als exercicis 1994 i 1995, per 12.149 mPTA. Aquests dividendes han estat analitzats en l'epígraf 2.4.1.
- haver pressupostat els dividendes previstos de Cogeneració Elèctrica Ribera d'Ebre per sota del que realment s'ha liquidat, fet que genera una desviació positiva de 8.609 mPTA.
- haver pressupostat els interessos previstos dels comptes en bancs i d'IFT basant-se en l'exercici 1996 quan, en 1997, la major acumulació d'actius líquids ha suposat un major import d'interessos per 6.365 mPTA.

a-2) Altres desviacions en recursos: únicament cal afegir com a desviacions remarcables les corresponents a Subvencions corrents rebudes i a Ingressos extraordinaris. En cap dels dos casos s'havia previst cap import en el pressupost inicial però, finalment, s'han obtingut els ingressos següents:

- 3.400 mPTA en concepte d'ajuts procedents de la Unió Europea per la coparticipació en un projecte de cogeneració d'àmbit europeu.
- 3.001 mPTA en concepte, principalment, de la venda de la participació en RITESA, que ha generat uns ingressos extraordinaris de 2.961 mPTA, tal com s'ha esmentat en l'epígraf 2.4.1.

b) Despeses inferiors a les previstes en 6.356 mPTA

b-1) Despeses de béns corrents i serveis: Aquestes despeses recullen la quasi totalitat de despeses d'explotació i EFIENSA en realitza la previsió, per tal d'equilibrar el pressupost, en funció dels ingressos previstos. Així, el total previst de 48.707 mPTA, va resultar haver estat pressupostat en excés i ha donat lloc a una menor despesa de la prevista per 19.854 mPTA que, finalment, ha estat destinada en gran part a finançar la despesa generada per l'IS.

b-2) Impost sobre beneficis: L'Impost sobre beneficis (o Impost sobre societats) no havia estat pressupostat inicialment i ha suposat, segons té reflectit EFIENSA en el Compte de pèrdues i guanys, una despesa de 13.606 mPTA. Cal que EFIENSA inclogui en la previsió inicial del pressupost la corresponent despesa referent a aquest Impost. A més, cal tenir en compte el que s'ha esmentat al final de l'epígraf 2.5.1 respecte a l'import pel qual es liquida i comptabilitza l'esmentat Impost.

En relació al concepte de Provisions, i també al d'Amortitzacions, donat que EFIENSA no rep cap mena de subvenció d'explotació provinent del pressupost de la Generalitat, entenem que és correcte que les liquidi com a despesa en el pressupost. Caldria però que, de la mateixa manera que es pressuposta un import per Amortitzacions que s'inclou en el Pressupost inicial aprovat per llei, també s'hi recollís l'import previst en concepte de Provisions.

3.2. ANÀLISI DE LA LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST DE CAPITAL DE 1997

La liquidació del pressupost de capital presentada per EFIENSA ha estat la següent:

	PRESSUPOST INICIAL (1)	MODIFICACIONS (2)	PRESSUPOST DEFINITIU (3) = (1) + (2)	DRETS LIQUIDATS (4)
RECURSOS				
Ampliació de capital	150.000	0	150.000	150.000
Reintegram. prést. concedits	0	0	0	8.740
Reintegram. invers. financeres	3.000	0	3.000	4.170
TOTAL RECURSOS	153.000	0	153.000	162.910
	PRESSUPOST INICIAL (1)	MODIFICACIONS (2)	PRESSUPOST DEFINITIU (3) = (1) + (2)	OBLIGACIONS RECONEGUDES
DOTACIONS				
Immobilitzat immaterial	300	0	300	0
Mobiliari i estris	50	0	50	0
Equips procés informació	300	0	300	0
Instal·lacions tècniques	0	0	0	2.256
Inversions financeres	152.350	0	152.350	120.654
TOTAL DOTACIONS	153.000	0	153.000	122.910

Imports en milers de pessetes.

Font: Liquidació presentada per EFIENSA.

La liquidació del pressupost de capital de l'exercici 1997 presenta un superàvit de 40.000 mPTA com a conseqüència d'uns drets liquidats de 162.910 mPTA respecte d'unes obligacions reconegudes de 122.910 mPTA. El superàvit el generen les

desviacions, tant en recursos com en dotacions, motivades pels aspectes concrets que comentem seguidament:

- a) Recursos superiors als previstos en 9.910 mPTA: Aquest fet l'ha originat el reintegrament de préstecs concedits o d'inversions financeres que EFIENSA no havia previst en el pressupost inicial. Algunes empreses prestatàries (Catarel, Cogeneració Beguda, Fibrarel, Ritesa) han amortitzat certs imports dels préstecs o bé altres empreses s'han subrogat en la posició d'EFIENSA generant-se uns ingressos no previstos per recuperació de préstecs per un total de 8.740 mPTA. D'altra banda s'han recuperat inversions en les empreses Ritesa i Erfei per un total de 4.170 mPTA, quan la previsió pressupostària era de 3.000 mPTA.
- b) Dotacions inferiors a les previstes en 30.090 mPTA: Les inversions financeres han estat la causa d'aquest descens de dotacions reals respecte a les pressupostades. Això ha estat així ja que en el moment d'elaborar el pressupost EFIENSA havia aprovat provisionalment realitzar certes aportacions per participar en projectes els quals, finalment, o no s'han dut a terme, o s'han reduït substancialment. D'altra banda s'ha ampliat la participació en altres projectes existents, cosa que no havia estat prevista en el pressupost. Així, les variacions entre les inversions previstes i executades han estat, fonamentalment les següents:
 - Aportacions previstes, finalment no executades per 74 MPTA: Torras Domenech, SA per 20 MPTA, Truchas del Cinca, SA per 20 MPTA, Tybor Cogeneració, AIE per 15 MPTA, Probell'92 per 15 MPTA i Interflexo, SA per 4 MPTA.
 - Aportacions no previstes i executades per 44 MPTA: Cogeneració Elèctrica Ribera d'Ebre, AIE per 29 MPTA, Colomer de Cogeneració, AIE per 12 MPTA i Colasem, AIE per 3 MPTA.

3.3. SALDOS PRESSUPOSTARIS ACUMULATS A 31.12.97

EFIENSA elabora un quadre resum que acompanya les liquidacions pressupostàries de l'exercici en què presenta el saldo pressupostari conjunt de les liquidacions d'explotació i de capital, acumulant a 31.12.97 els saldos pressupostaris d'exercicis anteriors:

Liquidació exercici (superàvit de capital)	40.000
Drets liquidats	162.910
Oblig.reconegudes	122.910
Excés recursos ex. anter.	434.131
Amortitzacions i provisions	3.097
Resultat de l'exercici (superàvit d'explotació)	62.960
SALDO A 31.12.97	540.189

Imports en milers de pessetes.

Font: Quadre resum que EFIENSA adjunta a la liquidació del pressupost.

En aquest quadre s'observa com EFIENSA incorpora als 40.000 mPTA de superàvit de la liquidació del pressupost de capital de l'exercici 1997, els recursos excedents d'exercicis anteriors, les provisions i amortitzacions i el sobrant d'explotació de l'exercici mateix, amb la qual cosa presenta un superàvit pressupostari global (explotació i capital de manera conjunta) a 31.12.97 de 540.189 mPTA.

Aquest superàvit s'origina bàsicament per l'excés de recursos d'exercicis anteriors de 434.131 mPTA, que són conseqüència de l'evolució entre els recursos i les inversions entre 1991 i 1997 que calcula EFIENSA i que seguidament desglossem:

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Incrementos de capital	118.000	118.000	135.000	100.000	140.000	330.000	150.000
Superàvit o (dèficit) d'explotació de l'exercici	-	(1.105)	(28.901)	(3.485)	14.774	(2.221)	62.960
Amortitz. i provisions	-	3.848	24.422	2.428	9.630	24.941	5.067
Total recursos	118.000	120.743	130.521	98.943	164.404	352.720	218.027
Inversions	124	169.002	78.607	33.086	124.294	146.087	111.969
Excés de recursos	117.876	(48.259)	51.914	65.857	40.110	206.633	106.058
Excés acumulat	117.876	69.617	121.531	187.388	227.498	434.131	540.189

Imports en milions de pessetes.

Font: Elaborat per la Sindicatura de Comptes segons el seguiment plurianual facilitat per EFIENSA.

S'observa que dins l'excés de recursos s'està incorporant els dèficits i superàvits d'explotació d'exercicis anteriors. Entenem que és correcte traspasar els superàvits d'explotació a l'acumulat en què EFIENSA uneix les liquidacions dels pressupostos d'explotació i les de capital, però no poden traspasar-s'hi els dèficits d'explotació ja que fent-ho així s'estarien barrejant conceptes que podrien suposar que es financen despeses d'explotació amb recursos de capital.

La recomanació anterior no tindria efecte en els 540.189 mPTA de saldo acumulat a 31.12.97, ja que els 62.960 mPTA de superàvit d'explotació de l'exercici 1997 cobreix amb escreix el dèficit d'explotació acumulat fins al 31.12.96 que era de 20.938 mPTA. Caldria però corregir en el quadre resum presentat per EFIENSA:

- L'Excés de recursos d'exercicis anteriors que figura per 434.131 mPTA, que seria superior en 20.938 mPTA en no restar els imports dels dèficits d'explotació d'exercicis anteriors.
- El superàvit d'explotació del mateix exercici, que es presenta pel total del superàvit, 62.960 mPTA quan sols podia recollir en el quadre resum una part, 42.022 mPTA, ja que la resta, 20.938 mPTA, s'hauria d'haver destinat a cobrir el dèficit acumulat d'explotació existent a 31.12.96.

En resum, en el quadre que EFIENSA adjunta a les liquidacions pressupostàries, cal diferenciar entre els conceptes procedents dels dos pressupostos, explotació i capital, per tal d'evitar la barreja de conceptes abans esmentada.

4. FISCALITZACIÓ DE LA LEGALITAT: CONTRACTACIÓ I PAIF

En els corresponents apartats de fiscalització dels estats financers i de les liquidacions pressupostàries s'han fet comentaris sobre aspectes legals de caire comptable, pressupostari, laboral, fiscal, etc. Dins aquest capítol 4 la fiscalització de la legalitat se centra, d'una banda, en l'anàlisi dels procediments emprats en la licitació i adjudicació dels contractes d'obres, béns i serveis i, d'altra banda, en l'anàlisi del PAIF.

4.1. FISCALITZACIÓ DE LA CONTRACTACIÓ

4.1.1. Legislació aplicable

EFIENSA és una societat anònima amb participació majoritària de la Generalitat, de les regulades en el capítol IV de l'EIPC. L'activitat contractual d'EFIENSA es regeix per la Llei 13/1995, de 18 de maig, de contractes de les administracions públiques, (LCAP). EFIENSA no queda però inclosa en l'àmbit d'aplicació íntegra de la LCAP d'acord amb el que aquesta llei estableix en l'article 1.3 i en la disposició addicional sisena, sinó que, d'acord amb aquesta disposició addicional, únicament té l'obligació d'ajustar la seva activitat contractual als principis de publicitat i concurrència. Així ha estat ratificat per la Junta Consultiva de Contractació de la Generalitat, en sessió del 6 de juny de 1995.

Per tal de donar compliment als principis de publicitat i concurrència ha de ser l'empresa qui estableixi un procediment intern que fixi el sistema d'autoritzacions, els límits per a la contractació directa o per a fer concurs públic, etc. Cal remarcar que el tipus d'activitat que duu a terme EFIENSA fa que els volums de contractació no siguin massa significatius i es concentrin en la contractació de serveis de diagnòstics energètics o en determinats serveis d'enginyeria per a la preparació de projectes i estudis de viabilitat i d'implantació i construcció d'instal·lacions de cogeneració.

4.1.2. Anàlisi dels procediments de contractació

Per tal de verificar els procediments de contractació aplicats per EFIENSA hem seleccionat una mostra d'expedients de contractació. Per a aquesta selecció hem obtingut el detall de creditors a curt termini per prestació de serveis i a partir d'aquest hem extret els creditors amb major facturació durant l'exercici. El moviment total de l'any 1997 ha estat de 35.679 mPTA, el que corrobora el baix volum de contractació anual ja esmentat.

Amb tot i això hem seleccionat els dos únics creditors amb facturació superior als 4.000 mPTA que han estat, CRS Enginyers, SL i Hidrowatt, SA, amb una facturació a EFIENSA durant el 1997 de 5.191 mPTA i 4.404 mPTA, respectivament. Respecte

a l'anàlisi de la contractació d'aquests dos expedients seleccionats cal remarcar, el següent:

CRS Enginyers, SL: EFIENSA, dins les actuacions de foment de la cogeneració tenia prevista la confecció d'una base de dades de potencials empreses usuàries de cogeneració amb motors alternatius i turbines de gas de baixa potència. Per a això, havia de realitzar diagnòstics de viabilitat (qüestionaris i visites a les empreses) i presentar el resultat a les empreses i a possibles col·laboradors (distribuïdores de gas o electricitat). Per a la contractació d'aquests serveis de diagnòstic EFIENSA va sol·licitar ofertes a diverses empreses d'enginyeria, tant en l'exercici 1996 com en el 1997. Hem pogut verificar documentalment que EFIENSA ha procedit de la manera següent:

- ha tramitat la documentació interna de sol·licitud de despesa que ha estat autoritzada pel responsable del pressupost i pel conseller delegat.
- ha sol·licitat tres ofertes, rebent resposta únicament de dues. Respecte d'aquestes dues n'ha analitzat les característiques tècniques i les propostes econòmiques. Com a conseqüència d'això CRS Enginyers, SL ha estat la que ha obtingut millor puntuació global, però amb resultats molt similars respecte de l'altra empresa oferent. Així, el Comitè Avaluador d'EFIENSA, segons l'acta de març de 1996, va decidir repartir entre totes dues empreses, en proporció a la puntuació obtinguda, la realització dels diagnòstics de l'exercici 1996. Per a l'exercici 1997 es va seguir el mateix procediment, sol·licitant ofertes a les mateixes tres empreses i obtenint-ne les de dues. L'anàlisi i acord final del Comitè Avaluador, segons les actes de juny i desembre de 1997, van ser iguals als de 1996, repartint-se novament la realització dels diagnòstics entre ambdues empreses.
- ha signat, durant 1996 i 1997 amb CRS Enginyers, SL quatre contractes per a la realització de fins a dinou diagnòstics per un import total màxim de 4.635 mPTA, sense incloure-hi l'IVA. Finalment, CRS Enginyers, SL ha facturat, en l'exercici 1996, 1.086 mPTA per quatre diagnòstics i, en l'exercici 1997, 2.997 mPTA per onze diagnòstics.

Cal remarcar determinats aspectes o mancances quant als procediments aplicats i la documentació generada, que requeririen de certa millora en exercicis futurs per tal d'evidenciar i sustentar documentalment l'aplicació i seguiment dels principis generals de publicitat i concurrència:

- a) L'anàlisi tècnica i econòmica de les ofertes rebudes així com la seva documentació suport són satisfactòries. Malgrat això, la reiteració, tant de les empreses a què EFIENSA sol·licita oferta, com de les que en presenten, entre les quals finalment es reparteixen els diagnòstics, requeriria: ampliar el ventall d'empreses a convidar, o bé deixar constància documental que sustenti de

manera suficient els motius que fan que únicament es convidi a les mateixes tres empreses.

b) El total facturat durant el 1997 per CRS Enginyers, SL ha estat de 5.191 mPTA, dels quals, 2.997 mPTA corresponen a serveis de diagnòstic relacionats amb els contractes esmentats. La resta, 2.194 mPTA, corresponen a altres dues tasques encomanades a CRS Enginyers, SL:

- Redacció del projecte bàsic de cogeneració en relació a l'empresa Manipulados Marpo, SA, per 1.290 mPTA. EFIENSA va adjudicar aquest projecte a una altra empresa d'enginyeria respecte de la qual va subrogar-se posteriorment CRS Enginyers, SL. No hem obtingut documentació suport que sustenti l'aplicació dels principis de publicitat i concurrència en relació a l'esmentada subrogació.
- Estudi de viabilitat per a una possible instal·lació de cogeneració a Ceràmica Zanón de Neuquen (Argentina), per 904 mPTA, en el marc del programa d'ús racional de l'energia entre la UE i la República Argentina. EFIENSA sustenta l'adjudicació d'aquest estudi a CRS Enginyers, SL en els anteriors concursos de selecció d'enginyeries en els quals aquesta ha resultat la millor en termes tècnics i de cost. La recomanació a fer estaria en la línia del que s'ha esmentat en l'anterior apartat a).

Hidrowatt, SA: EFIENSA va signar un protocol amb la "Comunitat de regants dels Quatre Pobles" (Anserall, Castellciutat, Montferrer i Adrell) pel qual havia de dur a terme un estudi per a la millora d'infraestructures de reg i per a la possible instal·lació d'una minicentral hidràulica. Referent a l'encàrrec d'aquests estudis a Hidrowatt, SA hem disposat del contracte referent al total facturat, 4.404 mPTA, però no ens ha estat facilitada cap altra documentació que evidenciï que, almenys, s'han demanat tres ofertes.

Cal remarcar que les millores proposades tenen com a finalitat assolir una més acurada aplicació dels procediments interns, administratius i de control documental però, tenint en compte els imports poc significatius d'EFIENSA relacionats amb la contractació, així com la no aplicació íntegra de la LCAP, no representen observacions d'incompliment de la legalitat.

4.2. FISCALITZACIÓ DEL PAIF

Els articles 40, 28 i 29 de l'EIPC estableixen l'obligatorietat d'elaborar un PAIF, la informació que aquest ha de recollir, així com els seus terminis de realització, tramesa i altres condicions. De manera anàloga s'expressa el Decret legislatiu 9/1994, de 13 de juliol, que actualitza i refon la Llei 10/1982, de 12 de juliol de finances públiques de Catalunya, en els articles 54, 55 i 56.

Aquestes disposicions fan del PAIF el document base que ha de quantificar i explicar a priori, exercici per exercici, al departament de la Generalitat al qual l'empresa està adscrita i al departament d'Economia i Finances, quins són els objectius a assolir. Aquests objectius i els mitjans necessaris per a assolir-los, degudament quantificats, han de ser la base sobre la qual l'empresa elabori els pressupostos d'explotació i de capital. El PAIF, a més, ha de ser aprovat per acord de Govern, a proposta del conseller d'Economia i Finances, i publicat en el DOGC.

Des del punt de vista de la tramitació legalment prevista hem pogut observar que el PAIF elaborat per EFIENSA ha estat aprovat pel seu Consell d'Administració però, no hem obtingut constància formal conforme hagi estat tramès al Departament d'Indústria i Energia i al Departament d'Economia i Finances, ni conforme hagi estat aprovat per acord de Govern i publicat en el DOGC, aspectes que, d'acord amb el que preveu la Llei caldria haver formalitzat.

Cal remarcar, a més, que el contingut del PAIF elaborat per EFIENSA és una mera reproducció del seu objecte social i una enumeració d'objectius molt genèrics amb una quantificació també molt genèrica que únicament preveu els imports pressupostaris per capítols.

5. FISCALITZACIÓ DE LA GESTIÓ

La manca de determinació, a priori, d'objectius específics, quantificats i degudament aprovats mitjançant l'elaboració i tramitació d'un PAIF per part d'EFIENSA dificulta la tasca de fiscalitzar-ne la gestió. En tot cas cal remarcar que, d'acord amb el que s'ha esmentat en l'epígraf 1.2.2.2, determinades actuacions previstes per a EFIENSA queden subsumides dins el PAIF de l'ICAEN. El PAIF de l'ICAEN s'analitza de manera global en l'epígraf 5.3 de l'informe de fiscalització 09/1999-D referent a l'ICAEN, corresponent a l'exercici 1997.

Les activitats d'EFIENSA dins el PAIF de l'ICAEN es presenten formant part fonamentalment de tres programes (Foment de la cogeneració, Foment d'inversions i Promoció d'energies renovables) però de manera molt genèrica i, per tant, l'anàlisi del PAIF de l'ICAEN tampoc no ens permet arribar a conclusions concretes en relació als objectius fixats per a EFIENSA ni al seu grau d'assoliment. Aquestes afirmacions es desprenen de les referències a EFIENSA que es realitzen en l'informe referent a l'ICAEN quan s'analitza el PAIF i que seguidament presentem:

PROGRAMA	OBJECTIUS ICAEN 1997	REALITZACIÓ D'OBJECTIUS
Fom. de la cogeneració	Donar serveis d'enginyeria, assessorament legal i econòmic als estudis i projectes de cogeneració directament: bé als projectes d' EFIENSA i EISSA	Realitzats 46 estudis per actuacions d' EFIENSA
Fom. d'inversions	Participar mitjançant EFIENSA i EISSA en el capital de noves societats de cogeneració que duren a terme una inversió total de 5.000 MPTA	Noves participacions de 1997: * EISSA, 2 noves participacions (...) que preveuen inversió per 605 MPTA. * EFIENSA , 1 nova participació en la Societat Eòlica l'Enderrocada, que preveu inversió per 4.950 MPTA.
Prom. energies renovables	Promoure projectes d'aprofitament d'energies renovables participant en projectes específics: 1) Parcs eòlics 2) Residus biomassa, etc.	1) Participació en el Parc eòlic l'Enderrocada mitjançant EFIENSA i suport a altres alternatives (Parc eòlic Perelló) 2) Treballs, etc.

Font: Extracte del resum elaborat per la Sindicatura de Comptes per a la fiscalització de la gestió de l'ICAEN recollit en l'epígraf 5.3 de l'informe 09/1999-D referent a l'ICAEN.

Per tant, entenem que EFIENSA, per tal de disposar d'un bon control de la seva gestió, ha de preestablir anualment els seus objectius de manera específica i diferenciada dels objectius de l'ICAEN, desglossant les activitats que cal dur a terme per assolir-los i quantificant l'origen dels recursos per a cobrir les despeses que les activitats requereixin. Això, cal fer-ho juntament amb un seguiment individualitzat de cadascuna de les actuacions previstes i de les actuacions realment dutes a terme.

6. CONCLUSIONS FINALS: OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Al llarg d'aquest informe s'han assenyalat les observacions i recomanacions que resulten pertinents sobre els aspectes financerocomptables, pressupostaris, de control intern i de legalitat. Les observacions i recomanacions més destacades queden resumides en els següents epígrafs.

6.1. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DEL BALANÇ I EL COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES

Com a resultat de la fiscalització dels comptes anuals, es pot afirmar que, excepte pel que s'esmenta en relació a l'Immobilitzat financer en els dos paràgrafs següents, el Balanç i el Compte de pèrdues i guanys d'EFIENSA reflecteixen raonablement el patrimoni, la situació financera i el resultat obtingut en l'exercici 1997 i comprenen la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequades, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats.

De la fiscalització de l'Immobilitzat financer (epígraf 2.3.1.1) es desprèn que les participacions que EFIENSA manté a 31.12.97 en les setze empreses de la mostra seleccionada (mostra que representa el 87,56% sobre el total de les participacions) i que té comptabilitzades a l'esmentada data per un valor net total de 450.070 mPTA, estan infravalorades en 11.310 mPTA. Així, la despesa per la dotació anual a la provisió comptabilitzada per EFIENSA en el Compte de pèrdues i guanys de 1997 en relació a l'esmentada mostra ha estat de 46.404 mPTA quan segons els nostres càlculs hauria d'haver estat de 35.094 mPTA.

Aquesta diferència entre la valoració d'EFIENSA i la calculada per aquesta Sindicatura de Comptes està motivada pel fet que la Societat calcula les provisions segons els tancaments comptables de les empreses participades de l'exercici anterior; en aquest cas, a 31.12.97, EFIENSA ha calculat la provisió d'acord amb els tancaments comptables de les participades a 31.12.96. Els responsables d'EFIENSA afirmen que l'aplicació d'aquest criteri és conseqüència que al tancament comptable de l'exercici no disposen dels tancaments comptables definitius de les empreses participades. Aquest criteri, que és una opció permesa per la LIS per al càlcul de l'IS, no ho és en el vessant comptable ni en els principis comptables ni en les normes de valoració generalment acceptats.

A banda del que s'ha esmentat en relació a la valoració de l'Immobilitzat financer, a continuació es remarquen quatre aspectes que, tot i no afectar la nostra opinió en relació als comptes anuals d'EFIENSA, sí s'ha considerat convenient fer-ne les corresponents observacions i recomanacions:

1) Aprovació de les inversions financeres d'EFIENSA en les empreses participades

L'article 15 de la Llei de patrimoni de la Generalitat estableix que l'adquisició a títol oneros de quotes, parts alíquotes o títols representatius de capital d'empreses constituïdes d'acord amb el dret mercantil o civil cal fer-la per compra o per subscripció, i correspon que sigui acordada pel Govern de la Generalitat, a proposta del Departament d'Economia i Finances. En la nostra anàlisi de la mostra de setze empreses participades hem detectat la manca d'autorització prèvia del Govern en sis casos, referents a les primeres adquisicions de títols realitzades entre 1992 i 1994. En tots sis casos l'aprovació del Govern s'ha produït amb posterioritat a la formalització de la inversió. Cal remarcar que no hem observat cap cas com els esmentats, en les operacions realitzades a partir del 1995.

Adicionalment, el mateix article 15 estableix que com a resultat de l'adquisició, la participació de la Generalitat en el capital d'empreses constituïdes d'acord amb el dret civil o mercantil no pot ser inferior a un 10%. La Llei 9/1997, de 23 de juny, sobre participació de la Generalitat en societats mercantils i civils modifica l'esmentat percentatge establint-lo en un 5%. Aquest percentatge mínim no s'ha complert en una de les setze participacions analitzades, concretament la referent a ERFEL, AIE on el percentatge de participació és, a 31.12.97, d'un 3% (de totes

maneres, l'Acord de Govern corresponent autoritzava només la presa de participació en un 3%).

2) Aprovació de l'endeutament de les empreses participades

Hem detectat que la quasi totalitat de les setze empreses participades seleccionades han obtingut préstecs i crèdits, o altre tipus de finançament similar procedent d'entitats financeres. Malgrat això, els responsables d'EFIENSA no disposen de la informació i documentació suficient referent a aquest endeutament de les participades. Cal tenir en compte que, d'acord amb l'article 39 de l'EEPC, en cas que aquestes empreses participades s'endeutin per un import superior al 50% del seu capital o superior a la participació que hi té EFIENSA, els representants d'EFIENSA han d'obtenir autorització prèvia del Govern.

Pel que s'ha esmentat anteriorment, convé que EFIENSA instauri uns controls per obtenir amb l'anticipació suficient la informació necessària referent a l'endeutament de les empreses en què participa, per tal de poder complir l'autorització prèvia del Govern, que requereix la Llei.

3) Formalització de crèdits o préstecs d'EFIENSA a les empreses participades

En relació als sis préstecs concedits a empreses participades detallats i analitzats específicament en l'epígraf 2.3.1.2 hem observat que EFIENSA els té comptabilitzats a 31.12.97 per un total de 63.589 mPTA, però únicament han estat degudament formalitzats per un total de 57.457 mPTA. La manca de formalització respon majoritàriament a dividends en favor d'EFIENSA que finalment no cobra sinó que comptabilitza com a préstec, existint en algun cas com a única documentació suport una carta entre EFIENSA i el prestatari, que tampoc no estableix el termini, la periodicitat i import de l'amortització, els interessos, etc. A més, s'han detectat altres casos en què, tot i formalitzar-se els préstecs, no s'han complert els períodes d'amortització o altres condicions que s'hi preveien.

Aquestes mancances relatives als crèdits amb empreses associades ja havien estat objecte d'observació i recomanació en l'informe de fiscalització de la Sindicatura de Comptes corresponent als exercicis 1991 i 1992.

Per tot això cal recomanar que EFIENSA estableixi controls específics en relació als aspectes següents:

- Dividends a cobrar de les empreses participades i la seva conversió en préstecs.
- Formalització dels préstecs en contractes davant de fedatari públic on s'estableixin clarament les condicions del préstec (termini i periodicitat d'amortització, interessos, etc.) i les clàusules d'incompliment d'aquestes condicions.
- Seguiment del compliment per part del prestatari, del que s'havia acordat en el contracte de préstec i l'aplicació de les clàusules d'incompliment.

4) Càrrecs procedents de l'ICAEN

En l'informe de fiscalització de la Sindicatura de Comptes D-26/93-F corresponent als exercicis 1991 i 1992 d'EFIENSA, es constata que l'empresa no comptabilitzava cap despesa de personal ni per conceptes com l'arrendament de local de l'ICAEN amb qui comparteix les oficines, ni per altres despeses com subministraments, telèfons, material d'oficina, etc. En aquell informe es recomanava la imputació de càrrecs per aquestes despeses de l'ICAEN a EFIENSA. En l'exercici 1997 EFIENSA rep un càrrec de l'ICAEN per un total de 3.362 mPTA, per despeses diverses d'aquest tipus. Hem verificat que l'ICAEN, partint de les despeses que suporta per diversos conceptes (lloguer de local, llum, assegurança, reparacions, telèfon, aigua, correus, missatgers i material d'oficina) en repercuteix una part a EFIENSA mitjançant uns càlculs i criteris de repercussió acceptables.

Però, pel que fa a les despeses de personal, tot i que EFIENSA ja comptabilitza les que fan referència als tres treballadors que té en plantilla, les tasques de control comptable, fiscal i administratiu, així com les d'assistència i representació en les reunions dels consells de les empreses participades, les segueixen duent a terme treballadors de l'ICAEN. Per això, cal que l'ICAEN efectui els corresponents càrrecs per despeses de personal a EFIENSA en proporció al temps que els treballadors de l'ICAEN dediquen a tasques d'EFIENSA.

6.2. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LES LIQUIDACIONS PRESSUPOSTÀRIES

De la fiscalització de les liquidacions pressupostàries d'explotació i de capital referents a l'exercici 1997, podem concloure, en termes generals, de manera satisfactòria. Així, a part dels efectes que les observacions i recomanacions esmentades en l'epígraf 6.1 tindrien també en les liquidacions pressupostàries, únicament cal recomanar que EFIENSA hauria de preveure en el pressupost inicial els conceptes referents a les despeses originades tant per la dotació anual a la provisió per depreciació de l'immobilitzat financer com per l'impost sobre beneficis.

D'altra banda, EFIENSA elabora anualment un quadre resum, que adjunta a les liquidacions pressupostàries, en què presenta el saldo pressupostari conjunt d'explotació i de capital, acumulat a la fi de l'exercici després d'afegir el saldo pressupostari d'exercicis anteriors. Per l'elaboració d'aquest quadre, si bé és correcte el traspàs dels superàvits d'explotació a l'acumulat del quadre, no poden traspassar-s'hi els dèficits d'explotació perquè això donaria lloc a una barreja de conceptes que podria suposar que es financen despeses d'explotació amb recursos de capital.

Pel que fa al quadre resum de l'exercici 1997, d'acord amb el que s'ha comentat específicament en l'epígraf 3.3, el saldo pressupostari conjunt i acumulat a 31.12.97, de 540.189 mPTA, és correcte gràcies al fet que el superàvit d'explotació de l'exercici cobreix amb escreix el dèficit d'explotació acumulat

d'exercicis anteriors. En l'esmentat epígraf però, hem detallat com caldria reclassificar certs imports entre algun dels components del quadre resum que formen el saldo pressupostari per evitar barrejar conceptes que podrien suposar que es financen dèficits d'exportació amb superàvits de capital.

Per tant entenem que l'esmentat quadre resum ha de diferenciar els saldos pressupostaris acumulats segons provenguin del pressupost d'explotació o del de capital.

6.3. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA LEGALITAT

A part dels diferents aspectes legals tractats en altres capítols d'aquest informe, el capítol destinat a la fiscalització de la legalitat s'ha centrat en els aspectes legals relacionats amb la contractació i amb el PAIF.

Pel que fa a la contractació s'ha remarcat que l'activitat desenvolupada per EFIENSA fa que els volums de contractació no siguin massa significatius i es concentrin en la contractació de serveis de diagnòstics energètics o de determinats serveis d'enginyeria per a la preparació de projectes i estudis de viabilitat i d'implantació i construcció d'instal·lacions de cogeneració. A més, cal tenir en compte que EFIENSA no queda inclosa en l'àmbit d'aplicació íntegra de la LCAP. Malgrat això, d'acord amb la disposició addicional sisena de la LCAP, EFIENSA ha d'ajustar l'activitat contractual als principis de publicitat i concurrència.

Per al compliment dels principis de publicitat i concurrència ha de ser la mateixa empresa qui estableixi uns procediments interns en relació a aspectes com per exemple: sistema d'autoritzacions, límits per a la contractació directa o per a fer concurs públic, sistemes d'arxiu i control de la documentació de la contractació i d'elaboració d'expedients, etc. No hem trobat que EFIENSA tingui explícitament definits ni documentats uns procediments interns d'aquest tipus.

A més, en l'anàlisi realitzada sobre els procediments i la documentació referent a la contractació dels dos principals creditors de l'exercici 1997 s'han detectat certs aspectes que requeririen millores per tal d'evidenciar i sustentar documentalment l'aplicació i seguiment dels principis generals de publicitat i concurrència:

- En relació a les empreses adjudicatàries de diagnòstics energètics, caldria diversificar les empreses a les que se sol·licita oferta o en tot cas presentar un informe que justifiqui l'elecció.
- Per a determinades tasques, diferents als diagnòstics esmentats en l'anterior paràgraf, però que han estat encomanades o subrogades a una de les empreses contractades per als diagnòstics, manca la documentació suport que evidenciï el compliment dels principis de publicitat i concurrència.

- Manca de documentació que conformi un expedient únic què concentri tota la documentació suport i no únicament el contracte. Així cada expedient de contractació hauria de recollir tota la documentació que hi estigui relacionada com, per exemple, l'informe o altres documents inicials explicatius de la necessitat d'executar una despesa i l'aprovació d'aquesta despesa; l'estudi previ o projecte; la sol·licitud d'ofertes o el concurs públic; la recepció i anàlisi de les ofertes rebudes; l'adjudicació i la formalització del contracte; el seguiment de l'execució i recepció del servei contractat, el compliment de terminis per part de l'adjudicatari, la facturació, etc.

Pel que fa a la fiscalització del PAIF hem observat que aquest és una mera reproducció del seu objecte social i una enumeració d'objectius molt genèrica amb una quantificació de recursos i dotacions també genèrica i que únicament preveu els imports pressupostaris per capítols. Per això, d'acord amb el que ja va recomanar aquesta Sindicatura de Comptes en l'informe D-26/93-F referent als exercicis 1991 i 1992 cal recomanar que el PAIF contingui el següent:

- la relació d'objectius a assolir durant l'exercici,
- les activitats necessàries per a assolir aquests objectius,
- la quantificació econòmica d'aquestes activitats,
- l'avaluació, al final de l'exercici, del grau d'assoliment dels objectius i del seu cost.

El PAIF ha estat aprovat pel Consell d'Administració de la Societat però, no hem obtingut constància formal conforme hagi estat tramès al Departament d'Indústria i Energia i al Departament d'Economia i Finances, ni conforme hagi estat aprovat per acord de Govern i publicat en el DOGC, aspectes que, d'acord amb el que preveu la Llei caldria haver formalitzat.

6.4. EN RELACIÓ A LA FISCALITZACIÓ DE LA GESTIÓ

Per tal de fiscalitzar la gestió cal partir dels objectius que l'empresa matèria hagi preestablert. Per aquest motiu la base de la nostra fiscalització hauria de ser els objectius recollits en el PAIF d'EFIENSA. La manca de determinació d'uns objectius anuals concrets i quantificats, més detallats que els diferents continguts generals que conformen l'objecte social i que els imports per capítols pressupostaris, dificulten la tasca de fiscalitzar la gestió d'EFIENSA (de totes maneres, sí existeix una relació de les actuacions concretades en inversions que es presenta periòdicament al Consell d'Administració, que caldria incorporar en el PAIF).

La relació existent entre l'activitat d'EFIENSA i la del seu únic accionista, l'ICAEN, fa que determinades actuacions d'EFIENSA quedin subsumides en el PAIF de l'ICAEN. Malgrat això, l'anàlisi realitzada del PAIF de l'ICAEN tampoc no ens permet arribar a conclusions concretes en relació als objectius fixats per a EFIENSA ni al seu grau d'assoliment.

Per tot això, entenem que EFIENSA ha d'instaurar un control de la seva pròpia gestió la qual cosa s'ha de fonamentar en preestablir anualment uns objectius concrets i diferenciats dels objectius de l'ICAEN, desglossant les activitats necessàries per assolir-los i especificant-ne l'origen i l'import dels recursos per tal de cobrir les despeses de les activitats.

D'altra banda, l'activitat d'EFIENSA se centra en actuacions per dinamitzar i agilitar la innovació tecnològica i aquelles inversions en empreses que permetin l'estalvi energètic, millorin l'eficiència energètica i redueixin els costos energètics.

En l'anàlisi de la gran diversitat de projectes en què EFIENSA actua s'ha observat que, a part de determinades actuacions en relació amb instal·lacions de parcs eòlics, els projectes en què participa fan referència bàsicament a plantes de cogeneració. D'acord amb el que hem descrit en l'epígraf 1.2.3 en relació al funcionament de les instal·lacions de cogeneració i als avantatges que suposen, l'assoliment de la rendibilitat de les inversions que requereixen les esmentades instal·lacions i els resultats en relació a l'estalvi i la millora de l'eficiència energètica com a aspectes fonamentals de l'objecte social d'EFIENSA, estan en funció de l'evolució dels preus de l'electricitat i del gas. Cal remarcar que la davallada dels preus de l'electricitat que es produeix des de 1999 arran de la liberalització del sector elèctric i l'augment dels preus del gas integrat en l'alça general dels productes petrolífers, pot suposar que en exercicis futurs es produeixi una evolució a la baixa de la rendibilitat de les instal·lacions de cogeneració en què EFIENSA participa i, per tant, de la dinamització d'aquestes instal·lacions com a actuacions per mitjà de les quals es busca millorar l'eficiència energètica.

7. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

A l'efecte previst per l'article 6 de la Llei 6/1984, de 5 de març, de la Sindicatura de Comptes, modificada per la Llei 15/1991, de 4 de juliol, el present Informe de Fiscalització fou tramès a Eficiència Energètica, SA

La resposta d'Eficiència Energètica, SA (EFIENSA), una vegada conegut l'informe, és la que es reproduïx tot seguit:

Sindicatura de Comptes de Catalunya	
Número: 00432/2000	
Data: 10/03/2000	Hora: 12:18:38
Registre d'entrada	
Passat a: Sr. Petit	Per: [Signature]
Data: 10-3-00	

Sr. Jordi Petit i Fontserè
Síndic de Comptes
Sindicatura de Comptes de Catalunya
Plaça Catalunya, 20
08002 Barcelona

10.03.2000
0014

Senyor,

En relació al vostre projecte d'informe d'auditoria 10/1999-D corresponent a l'empresa Eficiència Energètica, SA (EFIENSA), em plau d'informar-vos de la nostra acceptació de l'esmentat informe.

Atentament,

Albert Mitjà i Sarvisé
Conseller-Delegat

Barcelona, 7 de març de 2000